

Ilmub Eduard Tubina kirjade esimene köide

Teos sisaldab kirju aastatest 1929–1961. Kirjad õpingukaaslasele Olav Rootsile käsitlevad helitööde esitamist, kirjades Heino Ellerile avaldub Tubina südamlik soojus ja lugupidamine oma õpetaja vastu. Kõige ulatuslikumat kirjavahetust pidas helilooja aga maletaja Paul Kereseaga. Nendest kirjadest ilmneb Tubina huvi ja asjatundlikkus male ja fotograafia vastu. Romantilisi vahepalu pakuvad kirjad Elfriede Saarikule, Tubina teisele abikaasale Erika Tubinale. Loe lk 8.

RAAMAT

EESTI KIRJASTUSTE LIIDU AJALEHT

Nr 6 26. mai 2006

veerg

Mida suvel lugeda?

Liis Aavaste (Tallinna Reaalkooli kirjandusõpetaja):

Tavaliselt, kui algab suvi ja ühtlasi ka puhkus, olen väsinud peamiselt oma töö eripära tõttu keerulistest, tõlgendamist nõudvatest raamatutest, filosoofilistest aruteludest ja kõigi poolt tunnustatud autoriteetidest ja autoritest.

Seetõttu tahan lugeda suvel midagi sellist, mis ei kuulu keskkooli kirjandusprogrammi. Väga on mulle meeldinud puhkuse ajal fantaasiakirjandus, näiteks Michael Ende "Löputa lugu", mis ei olegi ainult muinasjutt, vaid milles on palju sügavamaid kihte. Kirjutasin ise raamatu lugemise ajal vähemalt kaks lehekülge mõtteid.

Viimane leid on Christopher Paolini "Eragon", mis on küll "Löputa looga" võrreldes rohkem ainult muinasjutt, aga see-eest väga põnev.

Ja üks minu lemmikraamatuid on John Fowlesi "Maag". Raamat on üles ehitatud nii, et seda ei saa käest ära panna enne, kui viimane lause loetud.

Helen Maandi (Reaalkooli abiturient):

"Väikesed naudingud", Philippe Delerm. See on väike kogumik kõrgtavalid proosapalasisid, mis pajatavad meie igapäevastest naudingutest, mida me ise tihtipeale tähelegi ei pane. Prantsuse kirjanik Delermil on imeline oskus panna sõnadesse argipäevaseid emotsioone, märkamatu sündmusi, pisemaidki meeleliigutusi. Soovitan raamatut lugeda just ühe jutu kaupa. Igaks suvepäevaks avastada enda ümber mõni uus väike nauding.

"Dorian Gray portree", Oscar Wilde. Kuna suvi on enamjaolt naudingute aeg, siis ongi mõlema minu valitud raamatu läbivaks teemaks just naudingud. Antud raamatut soovitaksin veidi sügavamalt pabelisemate naudingute ja nende järgnevate tagajärgedega tutvumiseks lugeda.

Daniel Levin (Reaalkooli abiturient): Sumedateks suveõhtuteks soovitan kooliõpilasel lugeda midagi põnevat, näiteks John le Carre'i kriminulle ("Spioon, kes pääses külma käest", "Ühes väikeses Saksa linnas"). Kriminullidele vahelduseks võib lugeda ka William Somerset Maugham'i raamatut "Kuu ja kuuepennine", mis on väga huvitav ümberjutustus ühe kunstniku elust. Soovitan kasutada suve rohkem kui kolme raamatu lugemiseks.

Edasijõudmiseks tuleb tagumine käik sisse panna

Katrin Saks
Riigikogu kultuurikomisjoni aseesimees

Sel kevadel, kui Pariisis lahvasid noorsoorahutused, reaktsioonina valitsuse kavale muuta tööturg paindlikumaks ja suurendada seeläbi juurdepääsu just noortele, tõusis Prantsusmaal arutlusteemaks ka koolihariduse sisu.

Otsides põhjusi, miks valitsuse heast tahtest aru ei saadud, jõuti selleni, et riigi ja majanduse senine käsitlus koolides pidigi andma vildaka tulemust. Tõdeti, et vaatamata sellistele majanduskorüfeedele, nagu Euroopa Keskpanka juht Jean-Claude Trichet, elavad Prantsuse koolid siiani 30 aasta taguse maailmas, ja nagu näitas värske küsitlus, ei teadnud suurem osa vastajatest midagi ei SKP-st ega eelarve defitsiidist.

Kas meie noored teavad? Olen käinud ühiskonnaõpetuse tundides. Ei tea, kuidas klassis istujail, aga mulle on see olnud väga huvitav kogemus. Sageli ka kurb kogemus, kui näed, kuidas ei suudeta mõelda ei iseenda ega oma riigi üle. Siis tekib hirm, et kuidas küll need noored inimesed hakkama saavad ja kuidas riik saab hakkama kodanikega, kes ei tea oma õigusi ega kohustusi.

Ühiskonnaõpetus ja inimeseõpetus on nende teemade hulgas, mis on esile tõusnud praeguses üldhariduse riikli-

ku õppekava teemalises diskussioonis, mille tegelik vaidlus ju põhiliselt selle üle käima peaks, millist inimest me tulevikus vajame. Ja kuidas kool peaks tema kujunemisele kaasa aitama.

Parajasti gümnaasiumi lõpueksamid sooritava tütre emana on mul lihtne vastata. Ma tahan, et ta saaks hakkama. Ma tahan, et ta oskaks teha teadlikke valikuid. Ja muidugi ma loodan, et kool toetaks neid väärtusi, mis kodus on olulised.

Pea rõõmuga tõdema, et õnneks ei ole kool suutnud teda ära rikkuda ja kindlasti on andnud ka palju teadmisi. Aga oma hakkamasaamise võlgneb ta suuresti tänu ühele kooliaastale välismaal, sest see arendas iseseisvat mõtlemist, suhtlemis- ja eneseväljendusoskust. Samuti meeskonnatööoskust, sest võõras kohas on koostöö ja teiste tugi eriti tähtis. Need on oskused, millele Eesti kool peaks hoopis enam tähelepanu pöörama.

Uue õppekava puhul vaieldakse paljude asjade üle. Vaieldakse õigupoolest sellegi üle, kas tegemist on uue kava või vana arendusega, kas muudetakse paradigmat või mitte, kuigi sellised asjad peaksid olema selgeks vaieldud enne, kui ainekavade juurde asuda. Täna pole põhiküsimustes kokkulepet vaatamata sellele, et 15. maiks pidid ka kõik ainekavad vähemalt esialgsel kujul valmis olema.

Kuigi õppekavaga kiirustamist on ministeerium põhjendanud pakilise vajadusega vähendada ainete ülepaisutatust ja seega ka õpilaste koormust ning väljalangevust, siis nende eesmärkide võimalikku saavutamist ei paista veel kuskilt.

Õppekava üle vaieldakse ja see on loomulik, loomulik pole aga selle protsessi senine juhtimine. Aastatetaguse konkursiga killustas ministeerium niigi vähesed jõud ja löi lahinguvälja, kus suur osa jõudu kulub mitte õppekava tegemisele, vaid üksteisega sõdimisele. Täna olukorda kirjeldas Riigikogu kultuurikomisjonis ilmekalt selle sõja ühe pisilahingu tunnustajaks olnud õpilaste esindaja nii: "Kõik teevad midagi, kõik jagavad mingeid ülesandeid, keegi ei tea, mis nad teevad, ja keegi nagu ei tee ka midagi. [...] Minu arva-tes enne ei saa siin üldse miski asi toimuma, kui ei saada aru sellest, mis on koostöö."

Mida siis teha? 13. mail õppekavateemalisel foorumil nõustus haridusminister pidurit tõmbama. Aga edasiminekule tuleb kõigepealt tagumine käik sisse panna ja põhiküsimustes kokku leppida.

Fotol uudistavad Tallinna Vanalinna-kooli 8. klassi tüdrukud Regio uut eesti-keelset antiikse kujundusega globust. Loe lk 9. Foto: Maris Pruuli

uudis

Ilmus raamat tulevastele emadele

Kirjastus Valgus andis välja täiendatud ja kaasajastatud trüki populaarsest raamatust "Nüüd ma tulen", kus eesti autorid käsitlevad rasedusega seotud kehalisi ja psühholoogilisi muutusi, rasedusega kohanemist, füsioloogilist sünnitust, sünnitusjärgset perioodi, lapse üsasisesest ja sünnijärgset arengut.

Kõne all on ka imiku ja väikelapse tervisemured ning lapse ja pere areng esimese kolme aasta jooksul pärast lapse sündi.

Raamatu autorid on Kristiina Uriko, Reet Raukas, Häli Mets, Kadi Liik.

Kaunis luulekogu uuel rektorilt

Kirjastuselt Tänapäev on peagi ilmunas hõrk kakskeelne luuleraamat "Mäetipp järve põhjas", mille on koostanud, klassikalisesest jaapani keelest tõlkinud ja kommenteerinud Tallinna Ülikooli vastne rektor Rein Raud.

Kogumik sisaldab klassikalist haiku-luulet selle žanri ühelt auväärsemalt viljelejal Matsuo Bashõlt ja tema õpilastelt.

Tekstid on jaapani ja eesti keeles ning raamatu on kujundanud Asko Künnap.

Meenutati Edgar Valterit

17. mail toimus Rahvusraamatukogu konverentsikeskuses Edgar Valteri mälestuspäev, kus lisaks meenutustele ja soojadele sõnadele näidati ka katkendeid viimasest teleintervjuust Edgar Valteriga ning esitleti äsjailmunud audioraamatut "Pokulood".

Peale audioraamatu ilmuvad kirjastuses Elmatar lähiajal uuesti trükist ka paljud teised Edgar Valteri armastatud lasteraamatud.

RAAMAT

Väljaandja Eesti Kirjastuste Liit
© EKL 2006

Algus on tehtud, ots veel ei paista

Linda Pool

Aastal 1932 ilmunud esimese eestikeelse entsüklopeedia esimesest artiklist loeme: "Greeka keele tähtkorral on A esimene ja O viimane täht; kuid Eesti keeles juhtub see sõnadega "algus" ja "ots" ka esimeses tähtedes kokku".

Sellest lähtuski ENE peatoimetuse väljaande pealkirja valikul, kui 1984. aastal ilmus "A ja O" taskuteatmiku esimene trükk.

Algupärase faktiraamatu idee ja teemade jaotuse esitas entsüklopedist ja tõlkija, kauaaegne ENE märksõnastiku toimetuse juhataja Uno Ussisoo (1920–1993). Raamat ei olnud mõeldud asendama mahukaid teatmeteoseid ning ainese valikul ei lähtunud alati ka tähtsuse seisukohast. Teos moodustas justkui omaette mosaiigi, milles andmed iseloomustasid maailma teravpilti võimalikult mitmekesiselt.

Nii esimene kui ka 1987. aastal kirjastatud teine "A ja O" ilmusid tseensuuriatähtsuses, sellele vaatamata said need paljude lugejate lauaraamatuks. 1987 ilmunud venekeelse üllitise ("Альфа и Омега") puhul oli tegemist tõlkeväljaandega.

1993 nägi ilma valgust "Eesti A & O", mida hakati ette valmistama juba stagnaajal. Laulev revolutsioon, ajaloo ümberhindamine, nimede ja institutsioonide, isegi mõistmisviisi taastamine ja taasloomine võimaldas ühiskonna uut seisundit fikseerida olukorra stabiliseerudes alles 1990–1991. Tolleaegne

rahvus- ja ühiskonnateaduslik ajaloo uurimine aga ei võimaldanud Eesti arengut esitada ühtselt aluselt ja ühtse teabevoona: esi-, kesk- ja uuema aja sündmused olid ladusalt ühes ajareas, kuid uusim aeg oli jaotunud perioodideks – vabariigieelne, vabariigieelne, nõukogudeaegne.

Pikema vaheaja järel – 1999 – ilmus juba põhjalikult ümbertöötatud trükk, mille puhul oli muudetud nii raamatu formaati, kujundust, struktuuri kui ka sisu. Tähelepanu oli koondatud kümnele teemale: universum, maa, loodus, inimene, riik ja rahvas, majandus, tehnika, kultuur, religioon ja sport. Kui sellele väljaandele midagi ette heita, siis seda, et vajaliku teabe leidmine oli mõnevõrra raskendatud, kuna puudus register.

Alates neljandast trükist (ilmus 2002) oleme pööranud rohkem tähelepanu pildilisele küljele ning esitanud pikaajalist arengut kajastavat materjali (näiteks maakera keskmine pin-

natemperatuur ja kasvuhooaegside atmosfääri siirdumise kiirus 1860–2000, maailma rahvastiku juurdekasv 1750–2050). Kõige olulisemal määral muutuv osa on harilikult riik ja rahvas. Sellesse oleme viimaseid parandusi teinud vahetult enne materjali trükkimise saatmist, kuid sellele vaatamata on raamatu välja tulles nii mõnigi fakt juba vananenud. Sellest trükist alates kuulub raamatu juurde jälle register. Igas järgnevas väljaandes (viies trükk 2004, kuues 2005) oleme erinevatel põhjustel välja vahetanud 10–15% tabeleid. Nii oleme 2005 ilmunud raamatus seoses Euroopa Liitu ja NATO-sse astumisega suurendanud seda valdkonda puudutava materjali osamahtu.

Ka teiste samasse sarja kuuluvate teoste, nii algupärase kui ka tõlkeraamatute puhul on lähtunud Uno Ussisoo omaaegsest põhimõttest – vormilt väike, sisult suur. Nii ilmus 2004 – Eesti lipu aastal – "A ja O. Eesti vapid ja lipud". Selles "A ja O" teatmikus on esita-

tud kõigi Eesti maakondade, linnade ja valdade lipud ning vapid. Lisaks leiab teavet iga omavalitsuse asukoha, territooriumi suuruse, seal paiknevate asulate ja külade, elanike arvu jm kohta.

2005 välja antud raamat "Sünnipäevad. Nimed. Kalender" kuulub samuti "A ja O" taskuteatmike sarja. See sisaldab kalendripäevade kaupa järjestatult andmeid (tähtsamad eesnimed, riiklikku või paikkondlikku kuuluvust ja põhilisi tegevusvaldkondi peegeldavad määratlused) peaaegu 22 000 isiku kohta (rohkem kui pooled neist on seotud Eestiga).

1984. aastal alguse saanud populaarne "A ja O" taskuteatmike sari täieneb lähiajal raamatuga "Teadus ja tehnika. Inimesed, aastad, sündmused".

A ja O on Eesti Entsüklopeedia-kirjastuse kaitstud kaubamärk.

A ja O taskuteatmik 2005
506 lk, pehme köide

A ja O taskuteatmik. Sünnipäevad. Nimed. Kalender

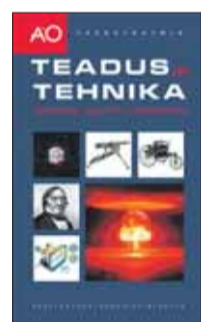
Koostanud Vello Tõnso
560 lk, pehme köide

A ja O taskuteatmik. Eesti vapid ja lipud

Koostanud Jüri J. Dubov ja Hallar Lind
560 lk
pehme köide

ilmunud

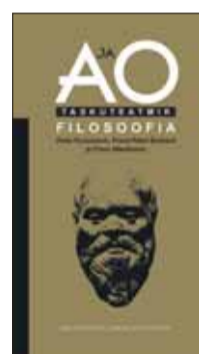

A ja O taskuteatmik. Teadus ja tehnika
318 lk
pehme köide

Raamatus on eri teaduste arengut kujundanud inimesed ja sündmused ning avastused ja leiutused esitatud ajalises järjestuses, võrdlevate ajatabelite kujul. Kosmoloogia, bioloogia, meditsiini, keemia, füüsika, kommunikatsioon, transport, tehnoloogia ja inseneriteaduse, toitumise ja põllumajanduse arengut on käsitletud alates 10 000. aastast eKr kuni tänapäevani. Aastaarvud ei tähistata ainult sündmuste toimumise aega, vaid võimaldavad jälgida nende eel- ja järelugu, kulgu ja sünkroonsust. Ainevaldkondi on kerge võrrelda, seda hõlbustavad teksti eri värvi taustad ja horisontaalsed eraldusribad.

Raamatus on 250 värvilist joonist, skeemi ja fotot. Avastamise aja järgi on reastatud 100 keemilist elementi ning antud nende põhiomadused. Huvitavad on silmapaistvate teadlaste arvamused oma aja tähtsaimate teadussaavutuste kohta. Kronoloogiale järgnevad 1000 teadlaste lühilood. Teabe leidmisel on abiks nime- ja aineregister, milles on 6500 märksõna.

Helja Rauk

A ja O taskuteatmik. Filosoofia
Peter Kunzmann, Franz-Peter Burkard, Franz Wiedmann
248 lk
pehme köide

Teil seisab ees filosoofiaeksam? Vajate usaldusväärset konsepti? "Filosoofia A ja O" on just selline konsept, millest saate abi õppimisel ja mälu värskendamisel mõne filosoofia suurkuju, põhiprobleemi, mõiste või väljendi osas.

See ainulaadne raamat viib lugeja filosoofia käsitllemisel pea täiesti hõlvamata alale, näitlikustades filosoofiale omaseid kujutlusi piltide ja joonistena. Raamatus on tekstileheküljed kõrvuti pildilehekülgedega.

Pilditahvlite otstarve on teksti näitlikult seletada, täiendada või üldistavalt kokku võtta. Sihiks on, et need oleksid mõistmisel ja omapoolsete küsimuste sõnastamisel abiks.

Teatmeteoste illustreerimisele spetsialiseerunud Axel Weiss pälvis 1993 Veronas selle raamatu piltide eest Felice Feliciano rahvusvahelise auhinna. Teos on tõlgitud seitsmeteistkümmesse keelde.

Tiina Põldaru

A ja O taskuteatmik. NATO
Koostanud Margus Kolga
568 lk
pehme köide

"NATO A ja O" peamine eesmärk on esitada teatmeteose formaadis informatsiooni NATO ja tema liikmesriikide, aga ka koostööpartnerite kohta. Põhirõhk on teabel, mis iseloomustab NATOt nii, nagu ta eksisteerib tänapäeval. Samas on raamatus ülevaade ka organisatsiooni ajaloost ja kujunemisest. Teos sisaldab hulgaliselt värsket faktimaterjali NATO tegevuse kohta, samuti selle liikmesriikide kohta.

Tulenevalt teema uudsusest on faktiline info üldjuhul varustatud selgituste ja sissejuhatustega ning on lisatud ka pikemaid temaatilisi käsitlusi.

Küllalt olulise osa teatmikust moodustavad fotod, joonised, skeemid, väejuhatuste ja üksuste vapid, tabelid ning muu illustratiivne materjal.

Raamat koosneb kümnest peatükist, millele lisanduvad väike NATO terminoloogia sõnastik (eesti ja inglise keeles) ning enimkasutatavate akronüümide nimistu.

Tiit Noorkõiv

A ja O taskuteatmik. Riigid ja lipud

Kimmo Kiljunen
Tõlkinud Elle Anupõld
576 lk
pehme köide

Lipp on sümbol, ta on igale riigile ja selle rahvale endastmõistetav. Paraku kipub ta võõrastele olema tumm sümbol, sest enamasti ei tea nad tema saamise lugu, kasutamise korda ega ajaloo suurhetki, millal lipp on inimesi, riike ja rahvaid ühendanud.

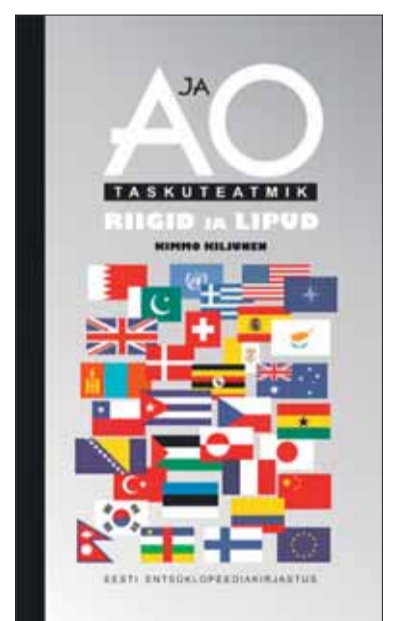
Paljude riikide lipud me tunneme ära, kuid lippude taust ja sümboolika, mis avavad oma põneval moel maailma ajaloo, on vähem tuntud. Kui tunnistada tõsiasja, et lipp on värvikas kangatükk, mille eest mõned on valmis elugi ohverdada, siis lipu tausta tundmine annab kahtlemata väärtuslikku teavet kõnealuse riigi ja selle ajaloo kohta.

Maailma riikide lipud kajastavad rahvaste öitsengut ja impeeriumide hukkamist, religioonide mõju, aadete ja ühiskondlike ideaalide levikut ning poliitilist sõltuvust. Ajaloo pöördepunktid, nagu aastad 1815, 1848, 1918, 1945, 1960 ja 1991, on lippudel näha rahvuslike sümbolite muutumisena.

"Riigid ja lipud" pole lühidalt lippe kirjeldav raamat ega ka mitte entsüklopeediaga võrreldav kokkuvõtte maailma riikidest; sellesse teosesse on koondatud olulist teavet iga kõnealuse rahvuse ja riigi arengu ning ajaloo kohta. Niisuguses kontekstis käsitletakse riigi tähtsaima rahvusliku sümboli – lipu – muutumist.

Teose autor Kimmo Kiljunen on oma igapäevatoos Soome Vabariigi Eduskunna liige. Raamatu teeb eriti väärtuslikuks asjaolu, et autor ei ole selles valdkonnas nii-öelda kabinetiuurija. Töö ja huvi on Kimmo Kiljuneni viinud aastate jooksul väga paljudesse maadesse, seetõttu värskendab paljude lippude saamis- lugu vahetu kaemus. Võluva kirjamehena on ta värvikalt kirjeldanud nii riikide tänapäevaste lippude saamis- lugu kui ka ajaloolisi lippe. Nii saavad lippude kaudu meile mõistetavaks riikide ja rahvaste ajalugu ning nende saatust.

Aili Saks

Head päevaraamatu täitmist! Foto: Sven Arbet

Vaata ilma!

Kuigi kevad tuli hilja, saabub sügis see-eest vara. Nii võiks kõlada optimistlik ilmaennustus siin Läänemere kaldal, kus pikk, soe ja päikseline suvi pole just sage külaline. Puhkuse säätamine parimatele suvenädalatele on nagu lotomäng, kus võit on harukordne ja ennustamine tänamatu tegevus. Ometi on ilma käitumises mitmeid reegleid ning need, kes loodust jälgida oskavad ja viitsivad, võivad ka võita sagedamini.

Ilm huvitab alati

Maalehel on aastaid olnud ilmavaatlejate seas palju sõpru ning lehes ilmuv ilmarubriik on üks loetavamaid. Ilm huvitab meid alati, sest ilmast sõltuvad paljud meie ettevõtmised. Paraku on inimese mälu, kui üleskirjutusi ei tee, ilma suhtes üldiselt lühike. Vahest mäletame vaid 2003. aasta pikka ja külma talve ning sellele järgnenud uputusterohtet suve, kuid kas mäletame seda, millal oli viimati nii ilus ja soe aprilli lõpp ja mai algus? Ammugi ei suuda me oma mälule tuginedes sarnaseid aastaid välja peilida ja selle järgi ilma ennustada.

Hinnaline abimees

Abimeheks kõigile ilma- ja loodus-huvilistele on ka "Ilmavaatleja päevaraamat". Tegu ei ole raamatuga klassikalises mõttes, sest koostaja teksti on raamatus vähe. See on raamat, mida inimene ise täitma hakkab ja iga aastaga raamatu väärtus ainult kasvab. Kümne aasta pärast on raamat juba väga hinnaline abimees, hindamaks ilma ja ennustamaks selle käitumist.

Paljud on seni omi tähelepanekuid üles märkinud suvalistesse vihikutesse, kus nende jälgimine ja süstematiseerimine oli sageli tülikas ja aeganõudev.

Mahutab kümne aasta märkused

Ilmavaatleja päevaraamat on üles ehitatud lihtsalt ja loogiliselt. Iga kuupäeva kohta on raamatus üks lehekülj ja ühele leheküljele mahuvad kümne aasta märkmed. Kalendrikuude ja aastaegade lõpus on eraldi leheküljed kommentaaride jaoks. Iga päeva juurest leiata aastajaale või antud päevale kohase vanarahva ilmatarkuse, mille paikapidavust aitab raamat ka hinnata. Kokku 366 rahvatarkust annavad aimu sellest, kui hoolega jälgisid ilma meie esivanemad.

Tabel kuu seisude jaoks

Kui päikese loojumise järgi oskavad paljud järgmise päeva ilma ette ennustada, siis kuud osatakse jälgida hoopis vähem. Tabelis on eraldi lahter ka kuu-seisude märkimiseks. Kuu faaside vahetusel tasub üles märkida ka kellaaeg, mille leiab pea igast seinakalendrist. Rahvatarkus ütleb, et mida lähemale keskööle kuu faasi vahetab, seda püsivam on ilm järgmise seitsme päeva jooksul. Mida lähemale keskpäevale, seda muutlikum on ka järgneva nädala ilm. Jälgida tasuks teisi tarkusi, ehkki koos muutustega maailmas on muutunud ka ilm ning kõik ei lähe täppi saja-protsendiliselt.

Eriharidust pole vaja

Päevaraamat ei eelda selle täitjalt eriharidust ja kindlasti pole selle eesmärk

kedagi kümneks aastaks kraadiklaasi külge naelutada. Raamatu täitmist tuleb võtta kui meeldivat ajaviidet ja mitte käega lüüa, kui peaks märkmete tegemisse vahe sisse tulema. See ei sega teid kalendrikuudest ja aastaegadest kokkuvõtet tegemast, raamatut saab edukalt täita ka raadiost või internetist saadava ilmamate põhjal. Sageli on ametliku ilmamate järgi kergem tuule suunda ja tugevust üles märkida, kui ise seda õues määramas käia. Et tuule tugevuse hindamine silma järgi lihtsam oleks, leiab lugeja raamatust ka tuule tugevuse määramise tabeli.

Terve pere raamat

Raamatusse võib märkida ka kõike muud, mida te tähtsaks peate. Aastate pärast on teil endalgi põnev vaadata, millal just sellel aastal läksid õunapuud õide ja millal valmis kasvumajas esimene punane tomat. Saagu sellest raamatust teie pere raamat, mida on põnev sirvida ka teie lastel ja lastelastel. Päevaraamatu pikka eluiga silmas pidades oli selle tegemise oluliseks tingimuseks hea paber ja korralik köide.

Maalehe Raamatu toimetajad

Ilmavaatleja päevaraamat
Koostanud
Agu Veetamm
396 lk
kõva köide

ilmunud

Ärapööramiste aasta

Raimo Männis
264 lk, kõva köide

Tükike maaelu ajalugu, lähedalt nähtud ja humoorikalt kujutatud – nii iseloomustab autor seda raamatut ise.

Ärapööramiste aasta käsitleb aega, mil maaelu tähendas rumalate seaduste ja poliitilise surve all hakkama saamist. Kuivast seadusest riigikontrollini ja traktori tagavaraosadest soovhoosi direktorini – see paneb tagantjärele kaasa elama või siis selleaegseid inimesi paremini mõistma. Raamatus kirjeldatu

hõlmab ühe aastaringi peategelaste elust, tuues nii tagasivaateid kui ka lootusi, tege-lased mõjuvad väga realistlikult, aga ei põhine siiski kindlatel prototüüpidel.

Raimo Männise üks eelmisi romaane "Heinatants" pälvis 1985. aasta romaani-võistlusel kolmanda preemia. Rääkis seegi maaelu kentsakatest probleemidest.

ilmumas

Piibujutud

Ilmunud Maalehes 1999–2005
Kaane kujundanud Valdek Alber
Pildid Heiki Maiberg
248 lk, pehme köide

Kogumik muhedaid juhtumisi üle Eesti Maalehe kirjasaatjate vahendusel. Raamat tuleb müüki mai lõpus.

Sibul aias ja köögis

Maia Raudseping
120 lk, pehme köide, värvitahvliid

Tuntud sarja järjekordne raamat tutvustab lähemalt tervisele väga kasulikke ja vitamiinirikkeid lauke ja sibulaid, erinevaid sorte, nende kasvatamise üksikasju, säilitamist ja hoidistamist ning köögis tarvitamist. Raamat jõuab müügil mai lõpus.

Väike niidutaimeraamat

Arne Adra fotod, Toomas Kuke tekst
88 lk, pehmes köites taskuformaat kilekaantega

Eestimaa loodust tutvustava sarja järjekordsest raamatus saab abi niidutaimede määramisel. Nende hulgas on tuttavaid kaunitare, näiteks kullerkupp ja piibeleht, aga õpetatakse tundma ka kápalisi ja teisi haruldasemaid õitsejaid. Raamat sobib iseáranis neile, kes jaanióól soovivad seitse erinevat taime padja alla korjata, et tulevast armastust unes náha. Raamat tuleb müüki mai lõpus.

Puuseened pargi- ja ilupuudel

Sulev Järve
Retsensent Erast Parmasto
128 lk, kõva köide

Suured puud, mis kasvavad iidse mõisa- või linnapargis või tänavaäärse alleena, on väärtuslikud nii rahalisest, ökoloogilisest kui ka maastikujunduslikust seisukohast. Samamoodi tähtsad on koduaia puud – nad on seal kasvanud mitu inim põlve ning sageli seotud perekondlike mälestustega. Sellepärast on loomulik, et muretsetakse vanade puude edasikestmise ja elujõu pärast. Raamat tutvustab, kuidas puude ja seente vastasseisu uurida, seemi määrata, tekitatavat kahju hinnata ning edasist hooldust planeerida. Raamat jõuab müügil juuni algupoolel.

Maailm ajab nüüd hirmu nahka

Pariisis elava valgevene kirjaniku Svetlana Aleksijevitši "Tšernobõli palve" (inglise keeles "Voices from Chernobyl") sai Ameerika raamatukriitikute auhinna (National Book Critics Circle Award) 2005. aastal ilmunud dokumentaalkirjanduse vallas.

Üks asi on lugeda tuumaajastu rängima õnnetuse kohta mõnest teatmeteosest arvude ja terminite keeles. Teine asi on lugeda nende inimeste meenutusi ja mõtteid, kes ise või kelle lähedased on selle katastroofi tõtu kannatanud. Lugeda, kuidas nimetu meedik ütleb noorikule, kelle tuletõrjujast mees on suremas ägedas-see kiiritushaigusse: "Te ei tohi unustada, et teie ees pole enam abikaasa, see armastatud inimene, vaid kõrge saastetasemega radioaktiivne objekt." Tunda, kuidas niidetud hein tapab. Kinnipüütud kala ja tabatud jahiloom tapavad. Õun tapab. Meid ümbritsev maailm, mis varem allus meie tahtele ja oli nii sõbralik, ajab meile nüüd hirmu nahka. Svetlana Aleksijevitš lindistas kümne aasta jooksul poole tuhande inimese vapustavaid lugusid ja valis neist raamatusse sadakond. "Tšernobõli palve" ilmub tänava sügisel Andres Ehini tõlkes.

Svetlana Aleksijevitš

Mati Soomre, raamatu toimetaja

Kõik me oleme õpilased

Ita Serman

Kes meist poleks kuulnud ütlemist selle kohta, et inimene õpib kogu elu? Ja kes meist poleks ikka ja jälle kogenud selle ütlemise paikapidavust?

Omal moel on selle kinnituseks ka kirjastuse Ilo eelkõige kutseharidussüsteemile mõeldud õpikud.

Mis seal salata – kui andsime esimest korda välja Luua Metsanduskooli õpetaja Vello Kepparti raamatu “Säästva metsanduse alused”, olime kaunis murelikud.

Teadagi – kutsekoolides õppijate arv on suhteliselt väike ning sedavõrd spetsiifilise raamatu väljaandmine kirjastusele paras risk. Ent – võta näpust! Kevade hakul seisime meeldiva fakti ees, et metsahuviline lugeja ootab kordustrükki. Täna on ta selle ka saanud.

Tegelikult ongi kutseõpikud püütud kokku seada nii, et neist oleks kasu võimalikult paljudele inimestele. Olgu siinkohal näiteks Paide Kutsekeskkooli õpetajate Lia Padu ja Sirje Schumanni “Puhas kodu ja puhtad rõivad”.

Ütle matagi on selge, et kõrvõimalikke nippe kodu korrastamiseks ja rõivaste värskendamiseks ei vaja pelgalt puhastusteeninduse õpilased; nüüd, kevadiste suurpuhastuste aegu eriti.

Neil, kellel kodu uuendamiseks on veidi tõsisemad plaanid, tasuks kindlasti kätte võtta Tallinna Ehituskooli õpetaja Terje Jakseni “Tapeetmistööd”. Lihtsate ja selgete juhendite kaudu juhatab autor meid selle töö õigetele radadele, andes ühtaegu peenetuselise märku, et ei ole me nii osavad tapeetipanijad ühtigi, nagu sageli arvame.

“Säästva metsanduse aluste” autor, Luua Metsanduskooli õpetaja Vello Keppart tutvustab Elistvere looduslaagris õpilastele looduse saladusi. Foto: Aivo Tamm.

Sama kehtib ka plaatimistöde kohta. Selle ala väiksed saladused näitab kätte ehituskooli õpetaja Tarmo Laaban oma õpikus “Plaatimistöed”.

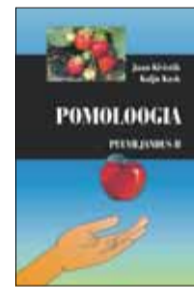
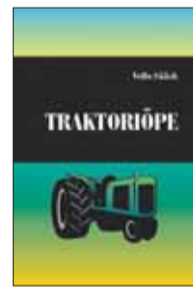
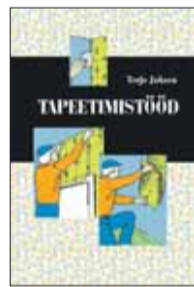
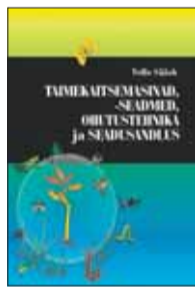
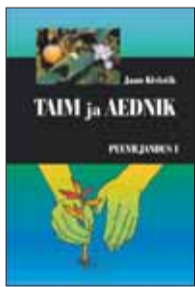
“Tulemuslik aednik võib kujuneda igast inimesest, kui ta on töökas, kohusetundlik ja järjekindel,” julgustab kevadistele aiatöödele Röpina

Aianduskooli õpetaja Jaan Kivistik raamatus “Taim ja aednik”. Kogenud asjatundjana juhhib ta lugeja tähelepanu sellele, et head aednikku iseloo-

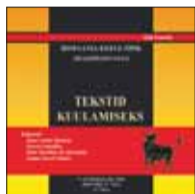
mustab tema suhtumine taimedesse ja... kaasinimestesse. Mis iseenesest pole meie karmivõitu elus ju sugugi tähtsusetu asi. Kui “Taim ja aednik” keskendub puuvilja- ja marjataimede ehitusele ja arenemisele, nende vaenlastele ja sõpradele, taimede kasvunõuetele ja paljundusvõtetele, siis Jaan Kivistiku teine, Kalju Kasega kaasas kirjutatud puuviljandus-alane “Pomoloogia” annab ülevaate puuvilja- ja marjataimede liikidest, sortidest ning pookealustest.

Kellel suuremal maa-alal põhjalikumad kevadtööd käsil, peaks kindlasti heitma pilgu Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli õpetaja Vello Sääse raamatusse “Traktoriõpe”. Seda enam, et autor on lähtunud inimese ja masina, antud juhul siis inimese ja traktori omavahelistest suhetest – teisiti öeldes ergonomikast. Ja ega sama autori teisegi raamatu “Taimkaitsemasinad, -seadmed, ohutus- ja seadusandlus” teadmised ühel tõsisel põllumehel külge mööda maha jookse.

Kui kevadest natukene edasi vaadata, siis suve lõpupoole jõuavad pisut katsetamist hindava lugejani Jaan Kivistiku “Viinamarjad Eestis” ning Kalju Kase “Maailma puuviljad”. Loodetavasti leiavad needki raamatud laiemat kõlapinna.

ilmunud

Hispaania keele õpik

Aini Kuusik

240 lk

pehme köide

Õpik on mõeldud peamiselt neile, kel hispaania keeles juba algetadmised omandatud, sobides keeleoskuse lihvimiseks nii iseõppijatele kui ka keelekursustel käijatele.

Raamatuga on kaasas CD eheda hispaania keele kuulamiseks. Keelenäidised on sisse lugenud väga hea ja selge diktsiooniga hispaanlased.

Materjal on jagatud 14 õppetükiks, millest igapähe käsitletakse kindlat teemat ja grammatilist materjali, näiteks arvutid, töö, turismireis, Hispaania kultuur jne. Järgneb hulk praktilisi harjutusi, mille põhieesmärgiks on kõneoskuse arendamine.

Õpikus on sõnastik ja vajalikud pöörastabelid. Õpikut ja CD-d müüakse soovi korral ka eraldi.

Kaunis kiri

Jüri Mäemat

90 lk

pehmed kaaned
spiraalköide

On nii loomulik ja tavaline, et iga päev me loeme ja

kirjutame ning väljendame oma mõtteidki kirja kaudu. Kuid kas teame ka seda, kui pika arengutee on läbi teinud meie tänased kirjatähed?

Meie, eestlased, kasutame kirjutamiseks ladina tähestikku. See pärineb kreeka tähestikust, millest omakorda on arenenud slaavi tähestik jne. Kirja kaudu olemas seotud mitmete erinevate rahvastega.

Kirjaõpik “Kaunis kiri” annab ülevaate kirja ajaloo, tutvustab olulisi sule- ja jooniskirju ning pakub ka terve rea eksperimente kirjaga. Kirjagraafilised näidistööd on valmistanud Pelgulinna Gümnaasiumi õpilased.

Õpik-käsiraamat on mõeldud eelkõige kasutamiseks 7.–9. klassi koolikunsti valikkursusel, ringitöös ja kunstitunnis. Ülesannete ja harjutustööde tegemisel ei tohiks olla peamiseks eesmärgiks väga heade tulemuste saavutamine. Esikohal olgu mäng kirjatähed ja loomisrõõm.

Vaatemängud läbi aegade

Raamat

kultuurihuviliste noortele

Hillar Palamets

Kujundanud

Hille Jääger

160 lk, kõva köide

Inimkultuuri arenguga on alati kaasas käinud vaatemängud. On juba kord nii, et massi erutavad igat liiki erakordsed sündmused, nii traagilised kui ka lõbusad. Õnnetuskohale kiirustab tavaliselt hulk uudistajaid, kes hiljem nähtu omavahel risti-põiki läbi arutavad. Lõbusate vaatemängude abil on püütud hetkekski välja astuda masendavast argihallusest.

Inimesi ei paelu ainult reaalsed sündmused, vaid ka spetsiaalselt korraldatud vaatemängud: rongkäigud valju muusika ja osaliste silmatorkavate kostüümidega, paraadid, lustakad karnevalid, vabaõhuetendused, tähtsate külaliste vastuvõttud. Nii oli see minevikus, nii on see ka tänapäeval.

Meie ühe tuntuma ajaloolase, nõtkes ja vaimuka sulega kirjanike Hillar Palametsa kaasahaarav ning rohke faktilise materjaliga pigitud raamat on erinevatest vaatemängudest erinevatel ajastutel.

Tuulekellad

Koostanud Irene Leisner

256 lk

kõva köide

Kaunilt kujundatud luulekogumiku “Tuulekellad” koostajaks on tunnustatud emakeele- ja kirjandusõpetaja Irene Leisner. Valiku tegemisel oli nõuandjaks kirjanik Lehte Hainsalu. Kujundus ja fotod on Tiina Alverilt.

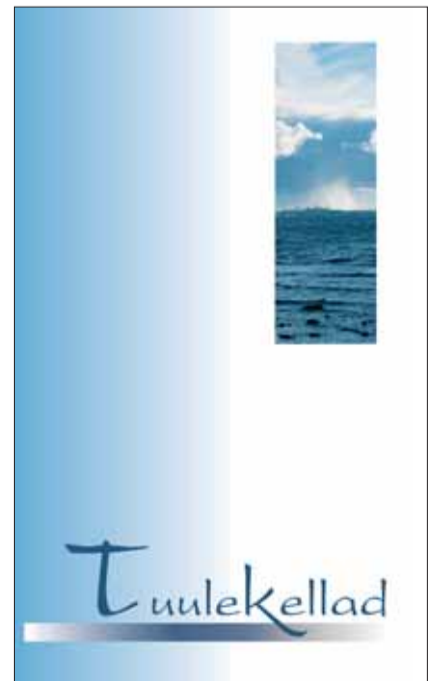
“Tuulekellad” on esmajoones noorele lugejale mõeldud valikkogu ja Irene Leisner nimetab teda hellitavalt koolilõpetaja kaasavaraks.

Kogumikus on eesti luuletajate Lehte Hainsalu, Ellen Niidu, Jaan Krossi, Jaan Kaplinski, Viivi Luige, Ain Kaalepi, Doris Kareva, Debora Vaarandi, Juhan Viidingu, Leelo Tungla, Karl Ristikivi, Artur Alliksaare jpt kaunid luuletused.

Raamatusse valitud luuletused tahavad olla lugejale sõbraks ja nõuandjaks, juhatahes meid looduse, inimsuhete ja eksistentsiaalsete probleemide juurde.

*Puud annavad käest kätte tuult,
käest kätte, lavast latva tuult.
Ja põlvest põlve kestab see –
koolirõõm ja koolitee.
(Lehte Hainsalu)*

“Tuulekellad” ulatab sõbrakäe nii noorele lugejale kui ka igapähele meist, kutsudes luulemaale, püüdes olla sillaks mineviku ja oleviku vahel. Luulekogu on suurepärase kingitus koolilõpetajatele.

Inglise keeles sõna sekka!

Riina Lõhmus

Võõrkeele õppimisega on natuke nagu miljonimänguga: kodus diivanil istudes on kõik selge, aga niipea kui tegelikku mängu lähete, on pea korraga tühi mis tühi. Eks keelehädaliselt ole omad ölekõrred, ja kätega vehkides või nägusid tehes saab nii mõnegi soovi arusaadavaks teha, aga võib ka kehvemini minna. Neid olukordi ei tasu häbeneda, aga leppima ka ei pea.

Nimelt ilmub TEA Kirjastuselt juuni alguses Berlitz keeleõppe sarjas uut tüüpi inglise keele õpik algajale ja taasalustajale. Tegelikult polegi see õpik, vaid tegemist on hästi läbimõeldud kursusega omal käel õppimiseks. Komplekti kuulub õpperaamat ja kolm audio-CDd kokku 180 minuti kuulamistekstide ja harjutustega. Õppimise teeb lihtsaks ja mõnusaks see, et ühest küljest saate te endale ise õppimise tempo ja viisi valida, teisest küljest aga aitavad juhised ja hoiatused teil oma tööd ka nii korraldada, et õpihüüme enne võidukat lõppu otsa ei saaks.

Berlitz kaubamärk on maailmas hästi tuntud ning Eestiski reisijuhtide ja vestmike kaudu populaarne. Uue keeleõpikute sarja puhul on aga paslik meenutada, et firma maailmahaardele pani tegelikult aluse härra Maximilian Berlitz enam kui 125 aastat tagasi, hakates USAs toona uudsel, tänapäevasel

õeldes interaktiivsel meetodil võõrkeeli õpetama. Sajandiga on Berlitz firma märki kandvad keeleõpikud välimuselt palju muutunud, samaks on jäänud aga õpetuse tuum. Võõrkeelt õpitakse suheldes ja suhtlemiseks, arukalt ja lustiga.

Kursus on nii algajale kui ka taasalustajale. Enamik meist on inglise keelt rohkem või vähem õppinud, passiivse keeleoskuse poolest tublisid on päris palju, erialase kirjanduse ja kirjavahetusega saadakse hakkama. Niisama rõõmsalt lobiseda sõandata-

se harvem. Uue iseõppijatele mõeldud kursuse eesmärk ongi panna inimesed hästi lihtsate sõnadega, aga seejuures loomulikult ja kindlalt igapäevastest asjadest kõnelema, põgusas seltskondlikus vestluses kaasa lööma, arusaadavalt küsimustele vastama ja vajalikke asju ka ise julgelt küsima. Kursuse õppematerjal on seejuures väga paindlik. Kui teie ainuke aeg keelt õppida on näiteks autoroolis või köögis, saate õppida vaid CDlt tekste kuulates ja harjutusi kaasa tehes. Kui aga eelistate end kõigepealt uue sõnavara ja grammatikaga

kurssi viia ning harjutusi kirjutada, siis nii tehkegi.

Ja lõpuks kõige olulisem: mis kursuse jooksul selgeks saab? Kindlasti oskate ilusasti ennast ja oma kaaslasti tutvustada ning saate aru, mida vestluskaaslased enda kohta ütlevad. Oskate sööki ja jooki tellida, kauplustes sisseoste teha, hinda ja kvaliteeti küsida, vajadusel abi paluda või tülika abistaja viisakalt eemale peletada, oskate tundmatus paigas õiget marsruuti küsida ja ise vajadusel teed juhatada, oskate lühidalt oma tööst, perest, kodust ja huvialadest kõnelda. Olete õppinud kuulama ja aru saama tegelikult keelekeskkonnas toimuvatest kõnelustest ning teile suunatud küsimustele ja pöördumistele enesekindlalt ja loomulikult vastama. Ja võite ka peenikest naeru pidada, kui mõni teie reisikaaslane käte ja jalgade abiga edastatud küsimuse peale elegantse restorani asemel näiteks jõusaali juhatatakse.

Hea uudis on ka see, et kohe inglise keele õpiku järel ilmub samasugune itaalia keele, mõne kuu pärast aga hispaania keele kursus.

Inglise keele kursus iseõppijale

Algajale ja taasalustajale
Õpik ja 3 audio-CDd
168 lk
pehme köide

Kas TEAte?

1. TEA koolisõnastike sari hakkas ilmunema selle aasta aprillis ja nüüdseks on ilmunud kolm sõnaraamatut:

“Võõrsõnad”,
“Inglise-eesti koolisõnastik”,
“Prantsuse-eesti koolisõnastik”.

Mitu uut koolisõnastikku ilmub selles sarjas 2006. ja 2007. a kokku?

Valige õige vastus: 10, 12 või 13.

2. TEA koolisõnastike puhul on tegemist uue põlvkonna koolisõnastikega nii sisu kui ka vormi poolest: sõnastikud vastavad praegu koolis õpitavale, on koostatud tänapäeva õppuri vajadusi arvestades, need on värvitrukkis ja koos CD-ROMiga.

Osa TEA koolisõnastikke sisaldab ka üle 500 temaatilise neljavärvitrukkis illustratsiooni. Millised?

Valige õige vastus:

1) eesti keele koolisõnastikud (nt “Võõrsõnad”, “Eesti keel”, “Eesti keele sünonüümid ja antonüümid”)
2) kakskeelsed koolisõnastikud (nt inglise-eesti, vene-eesti, saksa-eesti).

Vastus saatke meile info@tea.ee või TEA Kirjastuse aadressile (10118 Tallinn Liivalaia 28). Õigesti vastanute vahel loositakse 1. juunil välja 10 äsja ilmunud TEA koolisõnastikku: võitja saab valida võõrsõnade, inglise-eesti ja prantsuse-eesti sõnastiku vahel.

Võitjad avaldatakse TEA kodulehel küljel www.tea.ee.

Õige vastus “Kas TEAte?” aprillikuu küsimusele: Viktor, Paul-Aksel, Vendla ja Vesta-Linne on tegelased uuest TEA lasteraamatute sarjast “Vesta-Linne lood”.

Lastega loodust avastama

Neljast kaunist raamatust ja multimeedia CD-ROMist koosnev komplekt juhatab väikesi 4–7-aastaseid uudishimulikke loodusesõpru lugema, kuulama ja kaasa mängima ning siis kohe ka päris looduses oma uusi teadmisi testima.

Kaunid pildid ja helid

Loodusloolise komplekti peategelased on vahvalt tõetruud konn, lepatriinu, puu ja lind, kelle elu ja tegemised, sõbrad ja vaenlased kauniste piltide ja helide saatel raamatulehekülgedel ja arvutiekraanil ellu ärkavad ja palju huvitavat jutustavad.

Kui näiteks konnaraamatu roheline kanglane veekonn ühel leheküljel keelt limpsates putukaid jahib, siis näib ta oma vapras poosis võitmatu.

Kui aga raamatu erilist kilematerjalist lehekülge edasi keerata, siis on sama konn ikka endiselt uljas poosis, aga juba luuravad teda lehtede varjust salakavalad tegelased, kellele konn ise õige magus suutäis tundub.

Kui konnalugu arvutiekraanil edasi uurida, saab maalilise tiigi äärde kogunenud konnakooriga võidu krooksuda, arvutihiirt klõpsides palju konnasaladusi avastada ja kuulata, mida näitleja Andres Ots muhedalt konnade elust pajatab. Andres Ots on hääle andnud veel teiselegi tegelasele – puule –, aga lepatriinude ja lindude maailma juhatas näitleja Tiina Tõnise hääle.

Imelise komplekti looja on Prantsuse tuntud kirjastus Gallimard Jeunesse, ja Eesti loodushariduse spetsialistide hinnangul ongi prantslased sedalaadi teatmeteoste parimad tegijad maailmas.

TEA Kirjastuse eestikeelne väljaanne valmis Keskonnainvesteeringute Keskuse toel ja meetodilistel seminaridel Tallinna Botaanikaaias ja Tartu Keskonnahariduse Keskuses anti loodushariduse vallas kõige tublimat lasteaegade õpetajatele komplektiga töötamiseks esmane väljaõpe ja tasuta komplekt kaasa. Tallinna seminaril kinnitas Botaanikaaias keskkonnahariduse osakonna juhataja Siiri Liiv, et ka nende töös lastega on uus õppekomplekt käepärane ja tore töövahend.

Tuntakse ära see, mida teatakse

Tallinna Ülikooli algõpetuse õppetooli dotsent Mare Mürsepp on veendunud, et loodus on lapse esimene aabits, mida loetakse liikumiste, häälte, lõhnade, maitsete, soojuse, valguse ja veel paljude meeli ergastavate märkide järgi.

Looduses osatakse aga ära tunda eelkõige seda, mida enne teatakse. Seepärast ongi nii loodusraamatud kui ka multimeedia õppevahendid looduses liikumisele toeks ja ka vastupidi.

Kõige suuremat rõõmu õppekomplekti tegijatele valmistaski see, et kõik uue õppevahendiga tutvust teinud lapsed kohe ka ise õue kippusid ja seal oma tublide teadmistega suisa üllatasid.

Tegelikult pole õppekomplekt mõeldud sugugi ainult lasteaeda või kooli, sellega saab ilma erilise väljaõpeta igas arvutiga kodus suurepäraselt hakkama.

Emad-isad või suuremad õed-vennad peavad ainult natukene pere pisemaid loodushuvilisi abistama ja avanebki kaunis loodusmaailm esimesteks põnevateks avastusteks.

Kui ilm vihmane ja õue minna ei saa, võib teemakohastes arvutimängudes kastanimune korvi püüda, papagoi sulgi värvida või lepatriinude täppe kokku lugeda.

Kui aga silmad arvutiekraanist puhkust vajavad, jätkuvad samad lood värvikatel raamatulehekülgedel. Kõik neli raamatut ja CD-ROM on pandud kenasse tugevasse vutlarisse, mis riulis kindlalt püsti seisab, et ükski väärt komplekti osa mööda tuba hulkuma ei pääseks.

Kirjastuses aga jätkub töö sarjaga ka edaspidi.

Minu esimesed avastused looduses

4 raamatut
38 lk, kõva köide
Konn
Puu
Lepatriinu
Lind
CD-ROM

TEA keeleraamatute TOP jaanuar–aprill 2006

1. Õigekeelsuse käsiraamat ja sõnastik
2. Inglise-eesti vestmik
3. TEA koolisõnastik. Inglise-eesti
4. Inglise-eesti/eesti-inglise taskusõnastik
5. Suur inglise-eesti/eesti-inglise sõnaraamat CD-ROMil
6. Eesti-vene sõnaraamat
7. TEA koolisõnastik. Võõrsõnad
8. Võõrsõnastik
9. Inglise-eesti sõnaraamat (Johannes Silvet)
10. Suur eesti-inglise sõnaraamat

Aiandusest kerge ja targa sulega

Juhan Maiste

Nädal tagasi kuninganna sünnipäeval Het Loo pargis Hollandis kostis kõigi teiste issanda keelte kõrval kõrvu äkitselt eesti keel. “Kaetud pidulauda” – Euroopa kultuuri juurte ja ühe kõige tuntuma ikooni juurde, ühel kõige tähtsamal päeval, oli jõudnud grupp “pensiokaid”, inimesi, kelle kohus, nagu teada, on istuda kodus ja istutada mulda tulbisibulaid. See oli hetk, kui mulle sai selgeks, et sarjas “Eesti pakse raamatuid” ilmunud “Aianduse ajalugu” on ilmunud õigel ajal.

Rahvuskultuuri kõrval, mille läbi-valgustamise on aasta-aastalt võtnud enda ülesandeks eesti ajaloolased ja kultuuriuurijad, vajab inimene rahvusvahelist. Valgustus ei tähenda mitte ainult mõisaid, vaid algab sageli kauge-malt. Kogunisti mitte kuningapaleest Het Loost, mille väikesed ja töökad hollandlased on oma väikeste ja töökate kätega jälle üles ehitanud (1979–1984), vaid kusagilt hoopiski sügavamalt, inimkonna ürgkatlast, põrgu ja taeva piirilt, sealt, kus sünnib looming.

Kõrgeid mäetippe nautides

Dante Alighieri, käinud läbi Põrgu ja Puhastusmäe üheksa tasandit, jõuab koos oma kaaslasteks valitud Vergiliusega Paradiisi väravasse, kus Beatrice, imeilus naine, kellesse renessansigeenius oli armunud üheksa-aastaselt, jalutas imeilus rohelisel aasal ja korjas imeilusaid lilleõisi. Roheline on värv, mille kunstnikud avastavad koos suure looduse endaga uusaja alguses. Petrarca on esimesi, kes puhta ilu pärast võtab ette hädaohliku retke Alpi kõrgetele tippudele ja annab oma meeltele voli nautida avarat loodust koos orus voolava Rhône'i jõega. Kui erinev on see Püha Augustinuse poolt “Piitumustes” esile toodud mõtetest: “Inimesed lähevad nautima kõrgeid mäetippe (loe ka: kunste ja parke) ja jätavad oma hinge (loe: oma põllu) unarusse.” Kui erinev on renessansiajastu luule meile tammsaarelikult külge kasvanud mõttetarkusest. “Palveta ja tee tööd” – nii kõnelesid meie väikese kodumaa

17. sajandi Villa Barbarigo Pizzoni Ardemani, Itaalia. Foto raamatust “Aianduse ajalugu”.

viljakandvateks põldudeks ümber künda aidanud tsistertslased.

Park kui kultuuri varasalv

“Isamaa ilu hoieldes” mõtleme eelkõige rannamände ja kuusetukkasid. Kodumaa-armastus tähendab laukamaastikke. Mis kahtlemata on üks Eestimaa suurimaid rikkusi. Seda eriti ajal, mil väikesed ja visad eurooplased on oma maa katnud tiheda kiirteedevõrguga. Jättes sinna vahele vaid väikseid tühimikke, hingetõmbepause – kusagil Alpide tippudes, kuhu ehk lihtsalt hammers pole peale hakanud aga ehk ka paikades, mida meie mõistuse vastandpoolus – süda ja südametunnistus – on hakanud kutsuma parkideks. Park on kultuuri varasalv, filosoofia, mille juured ulatuvad tagasi inimloomuse kõige ürgsemate kihtideni ja loova allika läteteni. Hetkest, mil inimene hakkas tunnetama teda ümbritsevat keskkon-

da kui midagi ilusat (veelgi enam: seda ilusaks looma), algab tsivilisatsioon.

Algab Semiramise rippuvate aegade, Pärsia kuningate jahimaade – “Paradeiso” kujundiga, kõige sellega, mida Penelope Hobhouse'i raamatus kirkalt ja sõnaosavalt kirjeldatakse. Üllatav raamatut lugedes oli seejuures ehk saada teada, et palju kiidetud ja räägitud idamaine ilu, kus linnulaul segunes purskkaevu suliseva veega, millest oriendi poeedid on aastasadu nii kaunisõnaliselt meisterdanud värssse, ei pruukinudki päriselt olemas olla. Idee tuleb idast ja saab oma vormi läänes, on tõde, mida Euroopa aianduse ajalugu antiigist alates endaga paratamatult kaasas kannab.

Mõte, et Kreeka arhitektid rajasid oma templid avarate vaadete keskele, on üksnes poolenisti tõde (siin oponent raamatu autorile). Vaated kujunevad koos metsade maharaiumisega ja prag-

maatilise oksidendi mõtte rikastamise teel oriendi meelitleva kõnega.

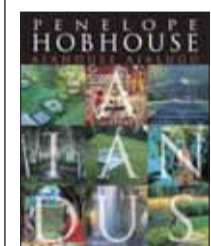
Pargi ajalugu on rikas nagu kultuur. Rikkam veel kui maalikunst. Sest parki saab mitte üksnes imetleda, vaid selle sees ka päriselt olla. Park ei ole mitte mälestus paradiisist, kaotatud ja taasleitunud Arkaadiast, vaid meie meelte ja soovide utopia kujund – Paradiis ise. See on, mida Suur Loodus (Jumal) ja tema asemik maa peal (inimene) on meile igaveseks mõistatuseks loonud.

Ajal, mil meie omad poisid võitlevad paradiisi müütilisel kodumaal Tigrise ja Eufrati kaldal uue paradiisi nimel, mõjub inimkonna viimase viie aastatuhande vanune habras ja ometi nii oluline kultuurikoor eriti mõtlemapanevalt. Ilma kultuurita jõuksime tagasi alguste algusesse, sinna, kust kunagi kord alustasid need, kes kuivatasid sood ja muutsid kõrbed viljakandvateks põldudeks.

Metsade taga laiub avar ilm

“Ka mina olen käinud Arkaadia teed, ehkki olen sündinud saunas,” kirjutab Karl Ristikivi. Euroopa on lahti, meie keel Hollandis, maal, kus pool aastatuhat tagasi mõeldi peale antiigist lähtuvate heroiliste teemade välja ka maastiku mõiste (*landskip, landschap*). Kohates hallipäiseid Eesti inimesi Euroopas, mõtlen, et saatus on andnud mulle elamiseks õnneliku aja. Minu osaks ei ole üksnes lugeda, vaid elada läbi. Asetades “Aianduse ajaloo” teiste “Eesti pakse raamatute” (mõisaraamatute ja kunstiajalugude) kõrvale, ostes tütrele sünnipäevakingi, mõtlen aastatele, mis võimaldavad mul, olgu siis pensioniikka jõudnuna, süveneda nende maade ja rahvaste ajalukku, mida ehk liig pelglikult oleme vastu võtnud Läti Henrikult pärit sõnadega “Taara, avita!”.

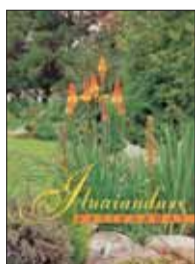
Taara metsade ja tammikute taga laiub avar ilm – see, millest nii röömsalt ja säravalt jutustab loetud raamat. Penelope Hobhouse'i teos on kirjutatud kerge ja targa sulega. Ehkki mahukas ja sisutihe, ei hirmuta autor meid oma “akadeemia poolt heaks kiidetud” sügiseselt kollendavate lehekülgedega, vaid kutsus kaasa – nagu kevad “väikese veinivaadikese” Boticelli “Primavera” maalilt. Hollandisse, Hollandisse! Inglismaale, Inglismaale! Just nii nagu juba neli aastasadu ja vaata et rohkem jõudsid Tallinna aednike varalaegastesse kümned erinevad sordid lilleseemneid. Samas laevatrümmis koos punaste katusekivide ja altarimaalidega. Euroopat ei ole vaja karta. Talle tuleb hoopis leida Tammsaare kogutud teoste kõrval väarikas koht oma kodusel riivil.

Aianduse ajalugu

Penelope Hobhouse
Tõlkinud Malle Leht, Marika Liivamägi, Piia Pedakmäe
468 lk
kõva köide

ilmunud

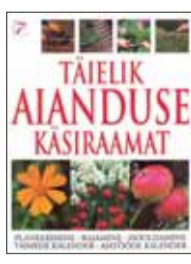
Iluaianuse käsiraamat

Koostanud Mari Laane
420 lk
kõva köide

Eesti iluaianuse spetsialistide koostatud ja rohkete fotode ning joonistega illustreeritud raamatus on kirjeldatud iluaedade erinevaid tüüpe ja stiile ning on püütud pakkuda vastuseid küsimustele, mis iluaia rajamisel tekivad.

Põhjalikult on käsitletud taimede valikut, aia kujundamist ja hooldamist. Välja on toodud ka soovituslikud nimekirjad, mis aitavad valida konkreetse aia mikroklimate sobivaid taimi.

Kordustrükk, mida on põhjalikult täiendatud nii teksti kui illustratsioonide osas.

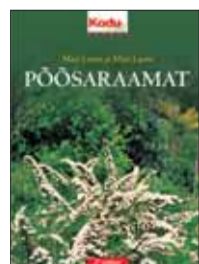

Täielik aianduse käsiraamat

Tõlkinud Liisi Jääts, Mari Laane, Mati Laane, Ahto Ruut
420 lk
kõva köide

Mahuka aianduse käsiraamatu on eesti keelde tõlkinud eestlastest aianduse asjatundjad, kes on taimede soovitamisel arvestanud Eesti olusid ja raamatut täiendanud.

Käsiraamatus räägitakse põhjalikult sellest, kuidas osta terveid taimi, neid istutada, lõigata ja haigusi ravida. Tutvustatakse ka köögivilju ja nende kasvatamist, viljapuude eest hoolitsemist ning maitsetaimede kasvatamist ja kasutamist. Põhjalikult tutvustatakse taimehaigusi ja kahjureid ning soovitakse, kuidas nendega võidelda.

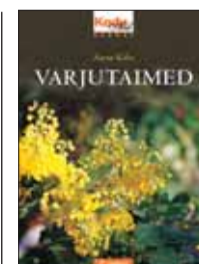

Põõsaraamat

Mari Laane, Mati Laane
180 lk
kõva köide
Sari “Kodu & Aed”

Osav aiakujundaja teab, kuidas ja kuhu põõsaid istutada, algajal aednikul võivad soovitud küll selged soovid ja teadmised olemas olla, kuid sageli puudub julgus ja enesusealdus, et labidas istutusaugu tegemiseks mulda lüüa, haige puu maha saagida või vana pulstis põõsast julgelt noorendada.

Tutvustades lihtsaid looduses, taimikasvatuses ja kompositsioonikunsti kehtivaid reegleid, püüab see põhjalik käsiraamat asendada elukutselist aiakujundajat, kelle pea kaotanud aiaomanik enamasti appi kutsub.

Varjutaimed

Aarne Kähr
112 lk
kõva köide
Sari “Kodu & Aed”

Aeda kujundades peame arvestama, et taimed kasvavad ainult neile soodsates tingimustes.

Kindlasti on aga igas aias tsoone, kus taimed jäävad suurema osa päevast või koguni terve päeva varju. On suurte puude, maja, heki või tara vari. Seal on kõige õigem kasvatada varjutaimi.

Taimede valik varjuaias on suur ja selles raamatus käsitletakse oluliseid taimerühmi.

Kirjeldatakse taimede liike ja sorte, nende kasvatamist, hooldamist ja paljundamist. Vähenõudlikud varjuai-

taimed on astilbed, kelle eri värvi sordid võivad kaunistada varjuaeda juulist kuni sügiseste külmadeni.

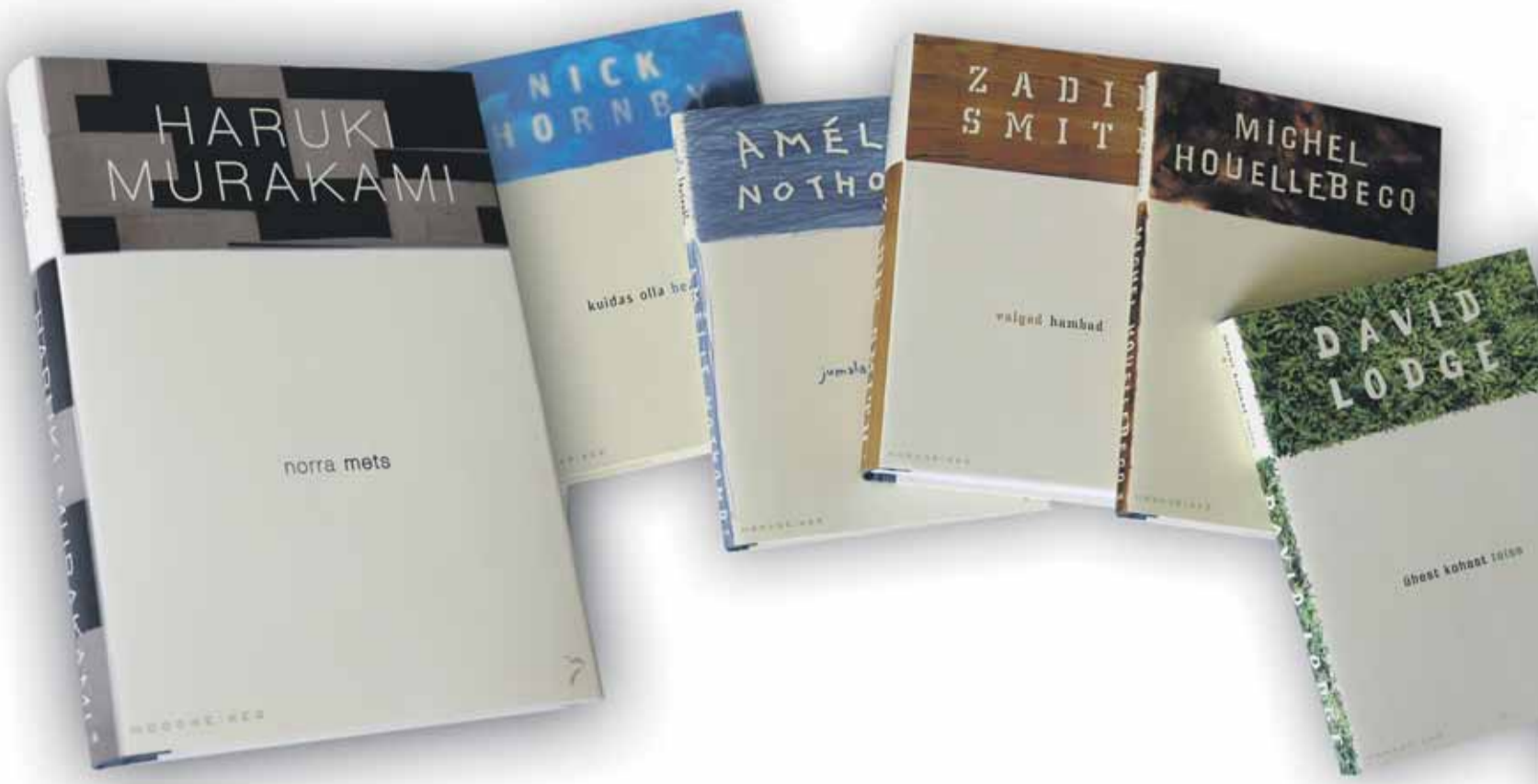
Nostalgiat pakuvad valge- ja punaseõielised murtudsüdamed. Suurepärased varjuaias taimed on ka hostad, sõnajalad, kortslehed ja kurerehad. Kevade toovad varjuaeda krookused, maikellukesed, kobarahüatsidid, lumi- ja märtsikellukesed.

Varjuaiale lisavad võlu ka ronitaimed, nagu ümaralehine tselaster ja roniv hortensia.

Okaspuude alla, kus kogu aeg on hämaravõitu, võib istutada rododendroneid.

Taimede valik varjuaeda on äärmiselt suur ja mitmekesine. Iga aiapidaja leiab sellest raamatust avastamisrõõmu.

Elav ja muutuv "Moodne aeg"

Jan Kaus

Ilmselge tõsiasi on, et kirjastuse Varrak sari "Moodne aeg" hoiab tänuväärset elujõus eesti tõlkeilukirjandust. Tõsi, tegu pole ainsa sarjaga, mis keskendub XX sajandi – eriti selle teise poole ja ajapikku üha enam ka XXI sajandi alguse – maailmakirjanduse eestinduste avaldamisele, mainitagu kas või kirjastuse Tänapäev sarja "Punane raamat", kirjastuse Vagabund sarja "Luukamber" või Loomingu Raamatukogu. Ometi on sari omasuguste seas üks silmapaistvamaid, jätkates ja koondades Varraku keskendunud püüdlusi kaasaegse tõlkeilukirjanduse avaldamisel.

Mitte ainult olevikust

Kõnealuse sarja vajalikkus on väljapool küsimust. Seega võiks praegu hoopis vaagida, kas seni ilmunud raamatute põhjal saab sarja sisu osas teha mingeid üldistusi – ning kas need üldistused kinnitavad avaldatu vajalikkust?

Sarja nimi – "Moodne aeg" – justkui peaks teoste areaali piirama ja suunama. Olgu, XIX sajandi ega ka XX sajandi alguse romaani "Moodsa aja" nimistust ei leia. Kuid kas see "moodne aeg" – aeg, mille selja taha jääb kaks kohtavat ilmasõda – omab ka enda kohta käivates kirjeldustes mingeid sisulisi keskmeid? Või pigem: kas "Moodne aeg" keskendubki olevikule, soovides heita endalt mineviku painajad, loobuda Suure Ajaloo taagast, unustada see hetkeks? Vist siiski mitte – sarjast leiab mitmeid teoseid, mis ajaloolist materjali konkreetset kasutavad või vormivad, mainitagu kas või Lawrence Norfolk'i "Lemprière'i sõnaraamat" või Andrew Milleri "Salakavalat valu". Kuid ajaloolise kontekstiga, ajaloo põhjuse-tagajärje ahelata ei saa läbi ka esmapilgul olevikule keskenduvad raamatud, nagu Robert McLiam Wilsoni "Eureka Street", mille taustaks on Põhja-Iirima pingeline olukord. Samuti võib olla raskem mõista Hanif Kureishi, David Maloufi, Zadie Smithi ja Sal-

man Rushdie "Moodsa aja" raamatuid, kui ei teata kolonialismi ajalugu. Ning tegelikult ei saa ka moodne aeg ise läbi oma ajalugudeta – võib ju väita, et on üsna raske lugeda Nick Hornby, kui pole aimu pop- ja rockmuusika üsna pikast ja kirevast käekäigust.

Vägivaldne aeg

Kuid äkki saab "moodsat aega" iseloomustada mingi meelusega? Selleks andis põhjust üks vestlus, kus mu vestluskaaslane küsis, miks peab kaasaegne ilukirjandus olema tulvil vägivalda ja julmust. Teda ajendas seda küsima küll tekst, mis pole kõnealuses sarjas ilmunud – Martin McDonagh'i näidend "Padjamees". Tõesti, pole vist õõvastavamaid inimpinamisi kirjeldusi kui Bret Easton Ellise "Ameerika psühhopaadi". Samuti kubiseb painajalikust vägivaldast ja julmusest Anthony Burgess'i "Kellavärgiga apelsin", verdтарыtava lõpuga loo jutustab Emmanuel Carrère'i "Vaenlane". Hannu Raitilla esmapilgul lustaka "Canal Grande" taustal kummub süngel massiivina inimkaubanduse teema. Kõige selle illustatsiooniks sobiks Andrew Milleri "Salakavalat valu" kangelane, kes pole võimeline tundma füüsilist valu ning võib seega rahumeeli olla näiteks võika operatsiooni tunnistajaks.

Kuid ometi ei haara see "Moodsa aja" või "moodsa aja" ilukirjanduse kõiki aspekte. Esiteks – sari sisaldab ka raamatuid, kust vägivald on taandunud; raamatuid, mis pakatavad elurõõmust või mille tegelased tunnevad end küll aeg-ajalt halvasti, kuid lootus ja armastus jääb, elu on siiski ilus – olgu selle kinnituseks kas või Nick Hornby "Elu edetabelid" ja "Kuidas olla hea" või Banana Yoshimoto nukkerkaunis "Köök". Samuti Wilsoni "Eureka Street" – lõbus ja irooniline lugu paari südamliku luuseri eneseleidmisest, millesse, tõsi küll, lööb välguna sisse pommiplahvatus Belfastis. Wilson kasutab siin väga mõjuvat võtet, tuues raamatusse esmapilgul uue naistegelase, ilusa ja noore, kes aga ka kohe pommiplahvatuses tükkideks rebitakse.

Kui sellise asja peale keegi küsib:

"miks peab kirjeldama sedasi vägivalda?", siis minu meelest pole küsimus päris täpne. Vägivalda ei kujuta lihtsalt vägivalda kujutamise pärast isegi Ellis. Teatavasti on "Ameerika psühhopaati" võimalik lugeda ka nii, et kõik koletud tapmistseenid on vaid peategelase alaväärsusest sündinud ulm, sonimine. "Ameerika psühhopaadi" põhitooni võib ka tajuda iroonilisena – ma tean vähe paremaid kaasaegse inimese edujanust ning isoleeritusest rääkivaid stseene, kui Ellise kirjeldust üksteist nimekaartidega ületrumpavatest rahatuusadest. Samuti kasutab Burgess kirjeldusi vägivaldast, vaagimaks selle vägivaldsuse põhjusi. Carrère'i dokumentalistlik lugu mõjub pigem appikarjena, avades ehk kõige otsesemalt inimese vägivaldsuse ja sotsiaalse isoleerituse seoseid. Hoopis irooniliselt läheneb samale probleemile Michel Houellebecq oma romaanis "Võitlusvälja laienemine" – alaväärsuse käes väänlev inivid ei ole võimeline isegi tegelikult vägivaldaks. Houellebecq kirjeldaks justkui väljastpoolt sedasama meeleseisundit, mida Ellis kirjeldab seestpoolt.

Moodsa aja haigused

Võib-olla just see meeleseisund – inimese sotsiaalne eraldatus ja sellest tulenev eneseusalduse puudus – ühendab "Moodsa aja" raamatutest osa küll. Viimati loetud Sandor Tari "Meie tänav" käsitleb sedasama probleemi – mõningase huumoriga ning sügava traagikatundega antakse edasi sotsiaalselt vähemkindlustatud kogukonna trööstitud eluolu. Kui Ellis laseb Pat Batemanil kirjeldada oma kodus leiduvaid brände samasuguse detailsusega kui Dostojevski kirjeldas inimese näojooni, siis saab seda ju lugeda eneseusalduse puudumisest tingitud püüdena ennast hästi tundma panna. Vahe on lihtsalt selles, et kui Wilsoni ja Hornby muhedale kangelastele antakse lootust – nad suudavad ületada sotsiaalset eristatust, leides tee teise inimeseni –, siis Ellise ja Houellebecqi tegelastel lootus puudub. Carrère'i "Vaenlane" on oma

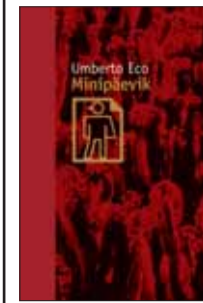
dokumentaalsuse tõttu eriti ehmatav, kirjeldades eneseusalduse puudumise, selle kaudu tekkiva sotsiaalse eraldatuse suurenemise ning sellest omakorda johtuva vägivalda omavahelist seotust päriselt sündinud loo põhjal.

Michel Houellebecq on selle probleemi ehk kõige lihtsamalt kokku võtnud: inimesed räägivad üha vähem ise ja üksteisega. See tundub tõesti olevat moodsa aja üks suurimaid haigusi. Ning mis saab olla olulisem üksteise mõistmispüüdest? Seetõttu tundub "Moodne aeg" mulle mitte ainult adekvaatne, vaid ka hädavajalik, pakkugu teos siis õnneliku lõpu või lõputut õudust (meenub Jonas Gardelli "Pree-riakoerte" tabav määratlus ahenevate võimalustega elust, kus alguses on vaid A, millele võib järgneda ükskõik mis, kuid millest lõpuks vormub ABSURD). Eesmärk on raputada kaasaegset mugavusse ja sellest tulenevalt saamatusse uppuvat kodanikku. Eks need raamatud ole ju nagu meist pisut targemad inimesed – üks püüab aru pähe panna mõnusalt juttu puhudes, teine aga palju järsemalt, ähvardusega või siis hoopis nukralt, vaikselt ja poeetiliselt jutustades, nagu näiteks Javier Marias oma imeilus "Nii valges südames". Kõik need meist pisut targemad inimesed on tegelikult mures.

Värske maailmakirjandus sarjas "Moodne aeg":

Haruki Murakami. Norra mets
Sándor Tar. Meie tänav
Zadie Smith. Valged hambad
Michel Houellebecq. Võitlusvälja laienemine
David Lodge. Ühest kohast teise
Amélie Nothomb. Jumala lapsepõlv
David Malouf. Teisepool Paabelit
Hannu Raitilla. Canal Grande
Banana Yoshimoto. Köök
Nick Hornby. Kuidas olla hea
Robert Mc Liam Wilson. Eureka Street
Hanif Kureishi. Gabrieli and
W. G. Sebald. Väljarändajad

ilmunud

Minipäevik
Umberto Eco
Itaalia keelest
tõlkinud
Mailis Põld
184 lk
kõva köide

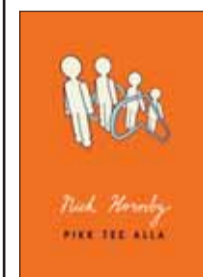
Üle maailma tuntud Itaalia semiootiku ja romaanikirjaniku Umberto Eco "Minipäevik", mis esmakordselt nägi trüki-valgust aastal 1963, täiendatud kujul aga tosin aastat hiljem, koondab algselt erinevates Itaalia ajakirjandusväljaannetes ilmunud lühiesseid. Iroonilises laadis tekstid käsitlevad väga erinevaid teemasid, sest narrusi, mida aasimisi analüüside, leidub hulgaliselt: metropolide inimvaenulik eluruum, tööstus-tsitilatsioonitootmiskultus, indiviidi lõbunälg, enesetapu- ja grupikuuluvuse vajadus, jalgpallihullus jne. Omaette osa moodustavad raamatus kirjanduslikud stiiliorritused (Nabokovi "Lolita" paroodia, kus peategelane ihaldab valgete lokkidega vanaprouat; prantslaste *nouveau roman*'i jäljendid) ja keelepila, kus pihta saavad käibefraaside rittaladud ja massiteabevahendeis lakkav hajevil sõnakasutus.

Toim ja tuul
Eeva Park
352 lk
kõva köide
kordustrükk

Kirjanik Eeva Pargi romaan, kus ta kirjeldab loominguiliste inimeste tormilise perekonnaelu mõju lapse kujunemisele. Raamatu tegevus ongi nähtud lapse silmade läbi ning autor on kasutanud selles suurel määral omaenda perekonna, Hintide suguvõsa elu.

Saksa kirjandusteadlane ja eesti kultuuri vahendaja Euroopas Cornelius Hasselblatt on öelnud: "Eeva Pargi proosale on omane midagi sellist, mida eesti kirjanduses just ülemäära tihti ei kohta: selles on põnevust, see ei ole raskepärane, raskemeelne, see lihtsalt voogab, muutuamata kunagi igavaks, see tekitab uudishimu, ilma et mingilgi viisil pinnapealselt mõjuks..."

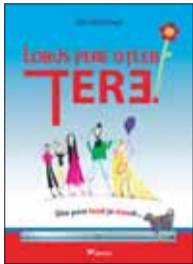
Pikk tee alla
Nick Hornby
Inglise keelest
tõlkinud
Maret Kaik
312 lk
kõva köide

Ühel vana-aastaõhtul kohtuvad ühe Londoni kõrghoone katusel neli enesetapjat. Neil kõigil on mõjuv põhjus oma elu lõpetamiseks. Telesaatejuht Martin Sharp on mõistnud, et ta on oma elu lootusetult kihva keeranud. Üksikema Maureen ei suuda enam toime tulla oma vaimse puudega lapsega, 18-aastasele Jessile tundub, et elul pole enam mõtet ja Ameerika rocklaulja ei näe oma bändil ja endal mingit tulevikku. Hüppamisele on aga raske keskenduda, kui sinu selja taga tammuvad oma järjekorda ootavad inimesed.

Nii lähebki sõnelus üle pitsasöömiseks ja lõpuks lahtub ka soov oma elu lõpetada.

Mis aga saab edasi?

Lõbusad värsid elust ja asjadest

Lõbus pere ütleb tere!
Eino Muidugi
56 lk
köva köide

See värviline ja vaimukas luuleraamat on mõeldud eelkõige neile, kellel endil pereelu parasjagu pooleli. Nagu pereelu on igapäevane, on originaalne ja teistsugune ka see raamat.

Lõbusad värsid elust ning tavalistest asjadest, nähtuna läbi naerukissid silmade ja kirjutatud muigel suuga. Toredat äratundmisrõõmu nii väikeste lastele kui ka nende vanematele. Samas ei ole ära unustatud ka vanaemasid ja -isaid – suurte trükitähtedega kiri lubab seekord luubi sahtlisse jätta!

Kui luuletuste kirjutamisega sai pereisa ise hakkama, siis raamatu illustreerimisel olid kõvasti abiks lapsed. Viieaastase Helena lapselikud ja rõõmsad joonistused kaunistavad pea igat luuletust ning kolmeaastase Rauli maalitud sisekaas annab aimu, kui kirju ja põnev sisu on järgnevas.

Lehekülgede allääres olev lisavärsid ja raamatu teine pool peaks aga meeldima eelkõige vanematele – värske vahukoorena süldil peaksid nad rutiinset tavaelust ummistunud huumorisooned küll puhtaks tegema! Erinevad assotsiatsioonid-emoosioonid on garanteeritud... Nagu riimidki!

Osavamad saavad kätte raamatu ridade vahele kirjutatud sõnumi – tavaline hall ja vahest rutiinnegi pereelu on tegelikult hiiglama tore, oleks meil vaid piisavalt taipu hetkede ilu hinnata... Eino muidugi...

Vastukaaluks lokkavale kuritegevusele on raamatu autor ja kirjastus Koolibri otsustanud seoses selle raamatuga tegeleda heategevusega – kümme krooni igalt müüdud raamatult läheb Pärnu haigla naiste ja laste kliinikule vajaliku aparatuuride infuusori ostmiseks.

Miks? Mis? Kuidas?
Gerhard Staguhn
128 lk
pehme köide

Miks on taevast sinine? Miks tekib tuul? Miks limonaad kihiseb? Miks jaaniussid hiilgavad?

Küllap on taolisi uudishimust kantud miks-küsimusi enesele esitanud meist igapäev. Loomulikult tekivad need eelkõige noorte peas, kes alles hakkavad tõsisemalt uurima ümbritsevat keskkonda ja juurdlema mitmesuguste loodusnähtuste üle.

Autor annab siin vastuse paljudele küsimustele ning seletab lahti nii mõnegi probleemi. Seejuures teeb ta seda lihtsalt ja piisava teaduslikkusega, samas ka kerge muheluse saatel, sest mõelda on ju mõnus...

Raamat on sobiv lugemisvara eelkõige keskastme õpilastele, kuid ka kõigile teistele teadmiste täiendamiseks ja uudishimu rahuldamiseks.

Teatrilavale jõudnud Urmas Lennuki "Boob teab" on keeruline lugu perekonna loomisest, oma hirmude eest põgenemisest ja lahus elamisest. Pildil Boob – Argo Aadli. Foto: Priit Grepp

Armastusest ja ahelatest

Ene Paaver

Eesti Draamateatri dramaturg

"See on üks teine elu. Sa astud lavale ja oled äkki hoopis ühes teises maailmas," ütleb näitlejaks saamisest unistav Saara Triin Sinissaare näidendis "Elisabethi lugu". Noortele inimestele, kes samuti tahaksid kogeda seda võimsat ja kummalist teatritunnet, on tänuväärne abimeheks näidendivalimik "Klassi ja lavale".

Teatritegemine peaks olema hea hariduse endastmõistetav osa. See pakub inimlikult rikastavaid emotsioone – proovide tiimitöö-vaimustus, rambipalavik, silmitsi seismine vaikiva, vaimustunud või vilistava publikuga... Kuid etendamise-kogemusest on ka palju praktilist kasu. Elu on ju teater ja inimesed vaid näitlejad laval. Performatiivsus muutub tänapäeva elus üha olulisemaks, sestap ka oskus "ennast esitada", eri rollides esineda ning ka läbi näha teiste etendajate mängu. Nii et hea näidendikogumik on õieti kaasaegne teeviida-raamat noortele: siit, teatrilava kaudu, viib teid üks erutav teatritäht tänapäevase mängulise kultuuri mõistmise, iseenese avastamise ja elu suurte küsimuste juurde.

"Klassi ja lavale" saatesõna soovib neid tekste ka tunnis analüüsida ja kindlasti sobivad nad sellekski, ent peamine sihtgrupp on just need noored, kes otsivad midagi ise lavastamiseks – nii kooli- kui ka üliõpilasteatris. Tegulate vanuse ja teemade poolest sobivad lugusid leidub mõlemale.

Näiteks Mihkel Ulmani "Koh-

kumatud lapsehoidjad" pakub rolle 5–14-aastastele, sama autori "Peegli-meister" noorem sorti teismelistele. Lastele sobivad hästi Peeter Sauteri "Lövi ei söö ingleid" tegelased. Juhani Püttsepa "Kärdi" nimitegelane ja Rain Mikseri "Viimaste gröönide" vennad on 13-aastased. Samas on nii Urmas Lennuki "Boob teab" kui ka Triin Sinissaare näidendi "Elisabethi lugu", kogumiku kauneima armastusloo tegelased pigem 20. eluaastates ning vanemadki.

Jõuavad teatrilavale

Sümboolne on koostajate seatud üpris nõudlik latikõrgus: enamik viieteistkümnest näidendist sobib (ja on jõudnudki) professionaalsele lavale ning on sealgi paras pähele, nagu näitab Eesti Näitemänguagentuuri 2003. aasta näidendivõistluse võidutöö, Urmas Lennuki "Boob teab" lavasaatus (lavastatud Tallinna Linnateatris, Rakvere Teatris, Raadioteatris).

Neile, kelle ambitsioon ja jaks küündivad õhtut täitva lavastuseni, soovigem jõudu Ave Alavainu "Rong katusel", Merle Karusoo "Laste riskiretkel" ja Triin Sinissaare "Elisabethi lugu" avastamiseks. Mõlemad Ulmani muinasjutunäidendid vajavad leidlikku kujundust ja suuremat truppi. Kuid

etendus, iseäranis koolis, võib olla ka nappide vahendite ja suure lustiga tehtud paarileheküljeline naljalugu, rosin peoõhtu eeskavas. Raamatus leidub sellekski sobiv tekst – vanameister Ain Kaalepi "Roosalinde saatus". Või head groteskitaju nõudev Rain Mikseri "Gagarinid".

Näidendid armastusest

Millest "Klassi ja lavale" näidendid räägivad? Ikka armastusest ja üksindusest, läheduseigatsusest, suhetest vanematega, maailmaparandamisest. Noore inimese ebalevast hetkest oma võimaluste, soovide ja vastutuse ristteel.

"Minu tütar on varsti piisavalt vana, et passi saada, minu poeg on piisavalt vana, et poest viina osta, mu kolleegidel on lapsed, kes on piisavalt vanad, et oma elu ise elada, aga nad ei tea, mida selle passi või viina või oma eluga peale hakata," kirjeldab seda tunnet Kohtunik "Liivakellade parandajas".

Siin on kirklikke tundeid ("Elisabethi lugu") ja romantilist esmakohetumist ("Kõnelused", "Liivakellade parandaja"), on suuri eetilisi valikuid ja esimene kogemus elu hinna suhtes ("Viimased gröönid", "Kivid"). Minu üks suur sümboolne selles raamatus ja kujuteldava soovitusnimekirja esimene number on aga lühike, oma eluläheduses ja siiruses võluv Maia Punaki teismeliste-lugu "Kõnelused".

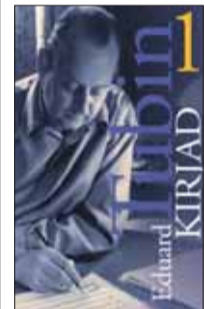
Eesti näitekirjanduses on head ajad, teatrilavale kirjutavad meelsasti nii tuntud autorid kui ka uued tulijad, huvitavaid näidendeid on päris palju (tõlgete kaudu avanevast maailma varamust rääkimata), seega soov kirjastusele: järgmise kogumikuni!

ilmunud

Inglise-eesti koolisõnaraamat
Ilmar Anvelt
528 lk
köva köide

Käesolev sõnaraamat on määratud esmajoonelise koolisõnaraamatuks, kuid tahab olla abiks ka laialdasemale kasutajaskonnale keskmise raskusega ingliskeelse teksti mõistmisel. Piiratud mahu tõttu ei sisalda sõnaraamat haruldasemaid sõnu. Seevastu igapäevasõnavara on püütud esitada võimalikult põhjalikult, andes rohkesti erinevaid tähendusi, selgitavaid märkusi, väljendeid ja näiteid. Varasemate sõnaraamatutega võrreldes on suuremat tähelepanu pööratud ühendverbidele.

Eduard Tubina kirjad I
Koostaja Vardo Rumessen
560 lk
köva köide

Eduard Tubina epistolaarne pärand on suur ja mitmekülgne. See sisaldab kirju paljudele sõpradele ja tuttavatele (Heino Eller, Olav Roots, abikaasa Erika, Paul Keres, Gustav Ernesaks, Evald Turgan jt) ajavahemikust 1929–1982.

Väljaanne koosneb kahest köitest, milles sisalduvad kõik Eduard Tubina teadaolevad kirjad (kokku 460 kirja) kronoloogilises järjekorras ning kommenteeritud. Esimene köide sisaldab kirju aastatest 1929–1961.

Eduard Tubina kirjad avavad meie peale tema isikliku elu ja helitööde loomisega seonduva ka suhted lähedaste inimestega ning suhtumise elusse ja muusikasse. Loodetavasti aitavad Eduard Tubina kirjad kaasa tema loomingu sügavamale tundmaõppimisele ning pakuvad suurt kultuuriloolist huvi laiemale kultuurihuvilisele lugejaskonnale.

"Nüüd on siis niikaugel. Küsis üht ja teist, miks ma bolševikkude eest ära tuliti? Seletasin, et 1940. a. olin küll dirigent Tartu linna teatris, ent venelased sallisid mind sellel kohal ainult sellepärast, et polnud asetäitjat. Muidu olin nendega kogu aeg vastuolus ja kartsin, et kui nad nüüd mind veel üles leiavad, kus Tartu teater on "kaputt", nad mind kas ära saadavad või paremal juhul maha lasevad. Nii kirjutaski. Soovin jääda Stockholm, kuna on kavatsusel Eesti teatri asutamine (rändtruppina), mis muuseas on ka õige, tahan seal töötada dirigendina. Kui aga sellest midagi ei tule, siis tahan Stockholmis jääda kui helilooja, kellel ainult siin väljavaateid oma loominguga ja selle levitamise jätkamiseks – kas filmi juures või ringhäälingus või ükskõik kuidas. Kompus toimis tõlgina. Küsis siis kõrge herra Kompuse käest, kas ma heliloojana ka asi olen. Kompus andis väga häa atestatsiooni, et olen kirjutanud mitu sümfooni, 2 balletti, ooperi jne. Märkis kõik lehele üles ja valmis oligi. Väga viisakalt."

Erika Tubinale

Stockholmis, 17. oktoobril 1944
Raamat jõuab müügile juuni algul.

Kaardid ja gloobused rännuhuvilistele

Regio kartograafide missiooniks on kaardikultuuri edendamine Eestis. Meid innustab asukoha- infos peituvate uute võimaluste leidmine ja igapäevasesse kasutusse viimine. See on tähtis maailmas, mis tahab järjest rohkem otsida ja teada.

Koolilõpetajatele ja tulevastele maailmaränduritele pakub Regio kingiks kaarte ja gloobusi. Esmakordselt on valmis saanud eestikeelne antiikse kujundusega kaasaege infoga gloobus, stiilne ja soliidne. Sobib noorematele sõpradele ka öölambiks ja toob lennukad unenäod.

Klassikalised valgustatud gloobused on Regiol kolmes variandis läbimõõduga 30 cm: puitjalga ja metallmeridiaan, plastjalga ja metallmeridiaan, plastjalga ja plastmeridiaan.

Eesti esiajaloo CD

Eesti esiajalohuvilistele on Tartu Ülikooli dotsendid Aivar Kriiska ja Anti Selart koostanud CD, mis tugineb arheoloogide värskematele uurimistulemustele viimasest jääajast kuni keskaja alguseni (aastani 1227).

Tiigrühpe Sihtasutuse toetusel Regios valminud CDI on kasutatud rohkesti illustreerivat materjali, seal-

hulgas kuus filmi, viis mängu, 10 rekonstruktsiooni arheoloogilistest objektidest, 100 leidu jne.

Regiolamineeritud seinakaardid on töövahendiks asukohta leidmisel või näitamisel, sealjuures esinduslik ruumikujunduselement.

Eestimaa piltkaart on 88x62 cm, Eestimaa füüsiline seinakaart 100x70 ja maailma füüsiline seinakaart 100x70 cm.

Regio tooted on müügil Apollo ja Rahva Raamatu poodides.

ilmunud

Nüüd ma tulen

Põhiteadmisi lapsevanematele
Kristiina Uriko,
Reet Raukas,
Häli Mets,
Kadi Liik
376 lk
kõva köide

Autorid annavad ülevaate rasedusega seotud kehalistest ja psühholoogilistest muutustest, rasedusega kohane misest, füsioloogilisest sünnitusest, sünnitusjärgsest perioodist, lapse üsasisesest ja sünnijärgsest arengust. Käsitakse ka imiku ja väikelapse tervisemuresid ning lapse ja pere arengut esimese kolme aasta jooksul pärast lapse sündi.

Olulisel kohal on nõuanded, mis aitavad perel valmistuda vanemlikuks rolliks ning annavad ülevaate lastega perede õigustest ja soodustustest.

Ervin Saik (lastearst, Tallinna Lastehaigla vastsündinute ja imikute osakonna juhataja): "Kristiina Uriko, Reet Raukase, Häli Metsa ja Kadi Liigi raamat "Nüüd ma tulen" on suurepärase abimees kõikidele emadele ja isadele.

Raamatu teeb eriliseks asjaolu, et see on Eesti autorite kirjutatud ja peaks seetõttu olema meie lugejatele väga lähedane ja arusaadav.

Lapsevanematele mõeldud põ-

hiteadmisi sisaldavas kogumikus on hulgalt näitlikke skeeme ning see on illustreeritud rohkete värvifotode ja joonistega, mis teevad lugemise lihtsaks ja mõnusaks.

Täiendatud trüki ilmumine kinnitab raamatu populaarsust meie tublide lapsevanemate seas. Soovitan seda kui lastearst kõigile isadele-emadele."

Tervislik toit

lapseootel naisele, imikule ja väikelapsele
Reet Raukas,
Oivi Uiho,
Ain Raal
192 lk
kõva köide

Suve hakul ilmuv praktilise suunitlusega raamatus antakse nõu, kuidas toituda lapseootuse ja rinnaga toitmise ajal ning kuidas toita õigesti vastsündinut, imikut ja väikelast.

Võimalikest toitumisest tingitud vaevustest ja haigustest leiavad käsitlemist kaaries, isutus, koolikud, toidu tagasiheide, kõhukinnisus, toiduallergia, tsöliaakia, rauavaegusaneemia ja hüpolaktaasia.

Antakse ka toitumissoovitusi, mille abil neid vaevusi leevendada.

Lihtsad jaapani toidud

Jaapani toite

J. Lundblad,
B. Ehrs,
D. Hermelin
116 lk
kõva köide

Sellesse raamatusse on valitud kimbuke jaapani lihtsaid, tervislikke ja kiiresti valmistatavaid koduseid toite.

Sushiriisalat kuivmarineeritud lõhega (pildil)

300 g lõhefileed
Kuivmarinaad: 1 sl fariinisuhkrut,
½ soola, ½ sl paprikapulbrit, ½ sl tsil-

lipulbrit, ½ tl sinepibrit, ½ tl jahvatatud võrtskõõmneid, 1 laimi riivitud koor, 1 sidruni riivitud koor.

Sushiriisalat: 1 l keedetud sushiriisi, 10 väikest šampinjoni, 20 suhkruhernekauna, 2 tomatit.

Kaste: 1/5 dl Kikkomani sojakastet, 1 sl riivitud ingverit.

Kuumuta ahi 275 °C. Sega maitseained ja riivitud tsitruskoored kuivmarinaadiks. Pööra lõhet selles segus ja pane seejärel väikese ahjuvormiga 90 sekundiks ahju. Seejärel jahuta kala kiiresti sügavkülmas maha. Jahtunud kala keera toidukilele ja jäta 48 tunniks sügavkülma.

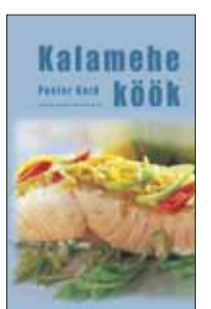
Lõika šampinjoniid viiludeks, hernekaunad ja tomatid ribadeks ning sega sushiriisi sisse. Valmista salatikaste.

Viiluta eelnevalt sulatatud lõhe ½ cm paksusteks viiludeks. Pane sushiriis vaagnale ja lõheviilud üksteise kõrvale riisi peale. Kaste lisa dipikaussides.

Kalamehe köök

Peeter Kard
176 lk
pehme köide
Täiendatud trükk

Autor on koondanud oma raamatusse hulganisti tarkusi kalameestelt, meisterkokkadelt ja teiste rahvaste kalaköökidest. Siit leiab vanu ja uusi kulinaarianippe ning palju retsepte toitude ja hoidiste valmistamiseks meie koduvete kaladest.

Lestafilee veinikastmes

400 g lestafileed, 0,5 tl sidrunimahla, 20 g võid, 50 g läbikasvanud suitsuriibi, 1 sibul, 100 g kooritud krevette, 10 g jahu, 125 ml valget kuiva veini, 2 sl röõska koort, 125 ml piima, pipart, soola, 500 g kartuleid.

Pestud ja kuivatatud lestafileed hõõruda sidrunimahla, soola ja pipraga. Lasta 10-20 minutit maitsestuda ja praadida võis mõlemalt poolt 5-8 minutit. Tõsta pannilt ja hoida soojas.

Pannile jäänud praevõis kuumutada jahu, lisada vein ja keeta kaste. Segada juurde koor ja piim. Kuumutada läbi ja maitsestada.

Fileed garneerida praetud suitsupakitükide, krevettide ja sibulaga. Serveerida veinikastme ja keedetud kartulitega.

Paralleelsirged omavahel

Tihti tundub mulle, et Eesti kirjanikud ja kirjastajad kulgevad oma tegemistes justkui paralleelsirgetel.

Kirjanikud seletavad, kuidas neil pole võimalik kirjutada, sest riik ei toeta loomisprotsessi piisavalt. Ometi toetab Eesti Kultuurkapital neli korda aastas kirjandust ja kirjanikke kokku 14 miljoni krooniga. Vähe? Kuidas võtta.

Samas ei peaks kirjanduse sihtkapital olema sotsiaallabi fond (arvutiostu-rahakoht), vaid just loomingut, sealhulgas raamatute väljaandmist toetav asutus. Muidu võib ju loomingut toetada ja toetada, aga kui see ikka välja antud teoseks kuidagi ei vormu, on tegemist asjatult kulutatud rahaga. Ning ma ei näe mingit põhjendust, miks toetatakse haruharva kirjanduse sihtkapitalist elulugude, teatmeteoste ja ajalooramatute kirjutamist ja kirjastamist.

Sain hiljuti teada, et nõukaajal maksti ühe romaani eest autorile keskmiselt 5000 rubla. Palk oli siis umbes 120-150 rubla. Sellise hinnasuhte kohaselt peaks praegu ühe romaani eest maksma umbes 300 000 krooni. Ma ei tea, kas kellelegi on nii palju makstud, Tänapäev küll ei ole. Põhjuse on väga lihtne, kümneid kordi korratud: väikese tiraaži korral (kuni 1000 eksemplari) ei ole lihtsalt võimalik autorile nii palju maksta.

Nii et tegelikult saame kirjastajatena aru vanema põlvkonna kohatisest mineviku-õhkamisest.

Küll aga tahan vastu vaielda Arvo Valtonile, kes 28. aprilli Sirbis kirjutab: "Eesti kirjastustes pole tegelikult rakendunud rahvusvahelisel toimiv *copyright*'i süsteem, ei levi ka kirjanduslike agentide tegevus."

Võin küll kinnitada, et minule teadaolevates kirjastustes (ja neid polegi nii vähe) rakendatakse korralikult autoriõigust nii eesti kui välisautorite suhtes. Teisiti ei saagi üks korralik kirjastus tegutseda.

Mis puutub kirjanduslike agentidesse, siis on riigi rahastamisel olemas Eesti Kirjanduse Teabekeskus, kes meie kirjanikke maailma viib.

Küll aga näeb iga kirjastaja maailma suurimal, Frankfurdi raamatumessil, peaaegu olematu huvi eesti kirjanduse tõlkimise vastu. Ilmselt lihtsalt ei ole nii särkevaid teoseid välja pakkuda. Sest neid pole kirjutatud. Nagu on näiteks eelmise aasta kirjandusloomingu kohta tõdenud ka Märt Väljataga või Udo Uibo.

Mis siis kirjastajal üle jääb? Ikka tõlketeos. Kirjastusel Tänapäev moodustavad tõlketeosed aasta raamatuhulgast tubli kolmveerandi. Ülejäänud eesti autorite veerandisse mahuvad peamiselt laste- ja noortekirjandus (sest korraldame ise vastavaid konkursse, otsime ja leiamegi uusi autoreid) ning eesti mitteilukirjandus (elulood, teatmeteosed, ajalugu jne).

Ilmselt seepärast kutsutakse kirjastajaid kirjandusüritusele peamiselt raamatuid müüma. Telki või õue laua taha seisma, kust heal juhul ka päeva jooksul mõni raamat ostetakse, peamiselt küll kirudes, et küll need raamatud ikka on kallid. Samal ajal kui kirjanikud oma tähtsaid kirjandusasju arutavad.

Lugesin huviga eelmisel nädalal ilmutatud erinevate loomeliitide esindajate pöördumist, kus valitsejate tähelepanu kultuuri kasinale rahastamisele juhatakse. Allakirjutanute-asjaosaliste hulgas oli kõigi kultuurivaldkondade esindajaid, välja arvatud raamatukirjastajad.

Aastate jooksul on mulle väga selgeks tehtud ja saanud, et raamatute kirjastamine on äri ja ainult äri. Küllap on nii selgeks tehtud ka paljudele teistele kirjastajatele. Sest ausalt öeldes ei tule meile enam pähegi kirjutada avalikke pöördumisi raamatute kehvast riigipoolsest rahastamisest. Sest seda pole õigupoolest olnudki. Vähesed kulka rahaeraldused välja arvata.

See kõik ei tähenda, et ma praegust pöördumist alahindan. Küll aga tekitab minus pisut õõva ähvardus muuseum päevaks sulgeda, kontsert ära jätta. Nagu ei saanud ma aru kord ühe tuntud kultuuritegelase suust kuulnud vihase repliigist (kui temalt riigi raha kulutamise kohta aruannet nõuti): "Kultuur ei pea riigile aru andma!"

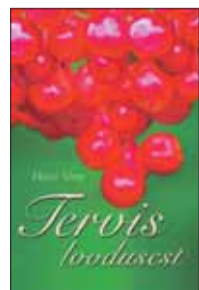
Mina arvan, et peab küll.

Ning kui riik toetab kultuuri, siis peab ka kultuur riiki toetama. Nii aruka rahakasutuse kui ka eetiliste tõekspidamiste levitamise ja järgimisega.

Meie raamatuid kindlasti üheks päevaks kinni ei pane. Kuigi raamatute kirjastamine on samuti kultuur, uskuge või mitte.

Tiina Tammer

2006. aasta jaanuarist apillini müüduimad Tänapäeva raamatud

1. Heino Sõrm. Tervis loodusest 7500 (sellest 7000 Suur Eesti Raamatuklubi)
2. Piret Raud. Sanna ja salakütid 1900
3. Jonathan Elphick, John Woodward. Linnud 1540
4. Juri Lotman. Vestlusi vene kultuurist II osa 1400
5. Rutt Hinrikus. Sõja ajal kasvanud tüdrukud 1300
6. Käbi Laretei. Otsekui tõlkes 1000
7. Ilja Ilf, Jevgeni Petrov. 12 tooli 975
8. Italo Moscatti. Sophia Loren 930
9. Robert van Gulik. Hiina järvemõrvad 910
10. Odette Kirss. Rakvere vanadel fotodel 875
11. Sergei Dovlatov. Tsoon 850
12. Jaan Kaplinski. Vaikus saab värvideks 830
13. Henno Käo. Siil Sagriku seiklused 820
14. Erich Maria Remarque. Läänerindel muutuseta 800
15. Lynn V. Foster. Muistsete maiade maailm 675

Provintsis podiseb ja keeb

Mihkel Mõisnik

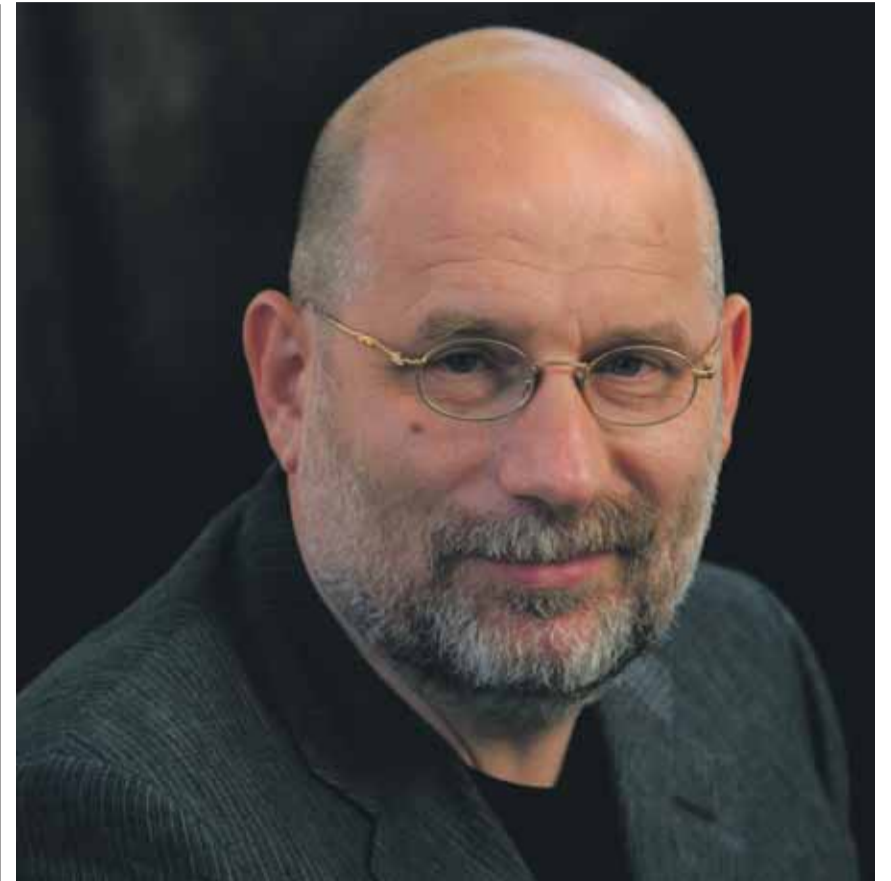
Nagu teada, on pea kõiki krimikirjanikke ahvatlenud suurlinna patuse sagina kõrvale ikka ka provintsielu. Nii-öelda kliiniliselt tingimused, kus ruumi on võimalik tõeliselt sulgeda, jätta kõrvale võimalikult palju juhuslikke asjaolusid ning näidata inimhinge pimedamaid soppesid pealtnäha idüllilises, puhtas, kuid oht-
ratest sisepeingetest tiines keskkonnas.

Ei ole siin erand ka Boriss Akunin, kellel pole Erast Petrovitš Fandorinist olnud küll ning härra riiginõuniku kõrvale astub ka "provintsidetektii" nunn Pelagia. Pelagia on kloostrikoolis kirjandus- ja võimlemisõpetaja, üsna vagase loomuga noor nunn, kelle analüütilise mõtlemise võime annab silmad ette mitmele detektiivilegi.

Pelagia pole päris miss Marple, temast on ta liikuvam ja uurivam, ega ka vend Cadfael, kellest ta on märksa vähem elukogenud. Küll aga tundub tema kodukant Zavolžsk kohati päris Midsumeri moodi kiskuvat, sest provintsis näikse juhtuvat mõndagi kriminaalset ning "Pelagia ja valge bulldog" ei ole Akunini ainus Pelagia-lugu. Järgnemas on praeguse seisuga "Pelagia ja must munk" ning "Pelagia ja punane kukk".

Paistab, et Pelagia kuju on autoril tekkinud paljudest Fandorini-lugudes esinenud naistest, kellelt autor on noppinud sobivaid iseloomujooni ja omadusi, need siis nunnarüüsesse riietanud ja suurilmakärast eemale saatnud.

Võib-olla on Akuninil ka Venemaa kohta veel midagi ütlemata jäänud, mis aina rahvusvahelisemaks muutuvatesse Fandorini uurimistesse enam ei mahu. Sest üks toimu ju järgmine Erast Petrovitši lugu hoopis Jaapanis ja ülejäämise, veel kirjutamata müsteeriumi tarvis on autor parajasti materjali kogumas Ameerikas.

Boriss Akunin 2005. aastal Edinburgh' kirjandusfestivalil. Corbis/Scanpix

Kuid millised poleks ka ta motiivid Pelagia kuju ja uue raamatusarja loomiseks, õnnestunud on see igal juhul. "Pelagia ja valge bulldog" oleks nagu Fandorini juhtum, aga ei oleks ka: lugedes on kõik nii tuttav, kuid ometi meeldivald teistmoodi.

Maa-olustik meenutab tuntuvalt Tšehhovit, kellest on vist vene kirjanel (õnneks) täiesti võimatu mööda pääseda, elu vägeva jõe ääres asuvas teataval sümboolilises ja siiski kuidagi armas. Küllap see siis umbes selline oligi.

Tegelased aga, iseäranis kõrvaltegelased, kelle loomise peale Akunin on suur meister, on kuidagi koduselt veidrad, kuid sümpaatsed; nemad või-

nuks pärineda ka näiteks Ilfi ja Petrovi sulest.

Kõik see kokku tähendab jälle tükki mõnusat lugemist kõigile, kes Akuninit hindavad. Ja kangesti tahaks loota, et Pelagia mahub veel lahedasti oma kolleegide-harrastusdetektiivide sekka.

Pelagia ja valge bulldog

Boriss Akunin
Vene keelest tõlkinud
Vilma Matsov
256 lk
pehme köide

Soolapuhumine või püha teadus?

Mari Karlson

Sürrealismi tähtsamaid teoreetikuid André Breton on arvanud astroloogiast: "Minu arvates on see nagu suursugune väga kaunis daam kaugest minevikust, kes lummas mind vastupandamatu vägega. /.../ Pealegi on ta minu meelest maailma ühe suurema saladuse vardja."

Püha Augustinus pidas astroloogiat "kõlvatuks läbikäimiseks deemonitega". Saksa astronoom ja matemaatik Johannes Kepler on tunnistanud oma "tahtmatut usku" astroloogiasse.

1976. aastal kirjutas 186 teadlast, nende hulgas 19 Nobeli preemia laureati alla manifestile "Vastuväiteid astroloogiale".

On õige, et elame pigem informatsiooni kui teadmiste ajastul ja lubame endale järjest vähem saladusi. Turvaline on väita, et mõistus ja teadus suudavad kõike seletada.

Ka Peter Marshalli suhtumist astroloogiasse võinuks varem pidada pigem skeptiliseks, kuid pärast pikki maailmarännakuid tõdeb ta: "Olen tundma õppinud kogu maailma astroloogiat

ning saanud kinnitust aimusele, et Hiina, India, Mesopotaamia ja Egiptuse täheteadmistel on ühised juured, mis võivad olla varasemate kadunud tsivilisatsioonide pärand.

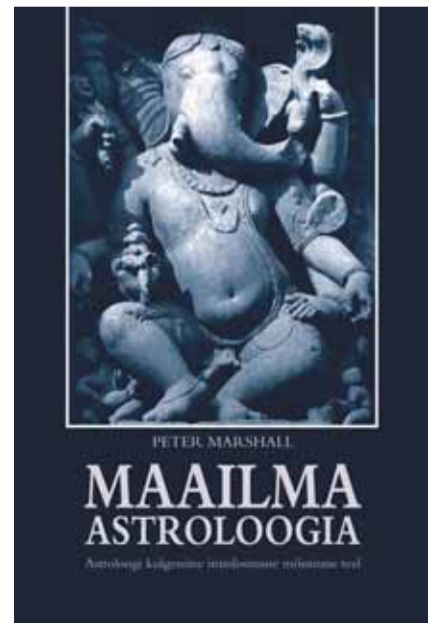
Astroloogia tuum, tähtede keel on *lingua franca* (ühine keel), mida väljendatakse geomeetriliste kujunditega ja numbritega ja mis kehastuvad müütides ja sümboolites, mis katavad kogu maailma ning ületavad kohalike kultuste ja uskumuste piire."

Isaac Newton vastas astronoomile, kes tema astroloogiahuvi kritiseeris: "Mina olen seda uurinud, söör, teie mitte."

Peter Marshalli raamat "Maailma astroloogia" aitab lugejal süüvida selle salapärase teaduse allegoorilistesse ja sümboolistlikesse, müütilistesse ja müstilistesse tähendustasanditesse.

Astroloogia hõlmab teadust ja kunsti ning ühendab astronoomiat, matemaatikat, meditsiini, filosoofiat, religiooni, psühholoogiat ja sümboolikat.

Täheteadus kuulub nõnda lahutamatu igapäevakultuuri, et me kõneleme õnnetähe all sündimisest, elu tähetunnist, tähtede taevast allatoomisest.

Maailma astroloogia

Peter Marshall
Inglise keelest tõlkinud
Karin Suursalu
Kujundanud Irina Tammis
536 lk
kõva köide

Kuidas kasvas Käpipuu

Rünno Saaremäe
Üllar Saaremäe

Kuidas sündis Käpipuu? Sellele konkreetsele küsimusele oskab ehk vastuse anda Marii Ingrid, kes toda tegelast kuue aasta eest kohtas.

Meie võime püüda lähemalt selgitada, mil kombel said teoks näidend ja raamat, mis kannavad ühist pealkirja "Käpipuu vennaskond".

Saame vaid üldjoontes seletada, kes on selle iseäraliku tegelase poolt asutatud vennaskonna liikmed ja millega nad ametis on.

Marii Ingrid Saaremäe oli kolmeaastase tirtsuna külas vanavanemate juures.

Nimelt seal sai teoks esimene kohtumine. "Meil on maal Käpipuu. See on puu, kellel on hästi palju käsi. Ta muudkui käib ja käpib teisi puid ja loomi ja igasuguseid asju," teatas tüdruk saladuslikult. "Vahel käib linnas papleid ka käppimas".

Kas Käpipuu käpib niisama või on selle ebatüüpilise käitumise tagamaad hoopis laiemad, jäi tollal vastuseta. Nüüd lõpuks saame selles selgust. Kõndivad ja kõnelevad puud pole ju kuhugi kadunud.

Kuidas asi edasi arenes, ei ole enam nii selgepiiriline. Midagi jäi aga kindlasti õhku ning alateadvusse ja see viis niikaugale, et mõned head aastad hiljem ilmus Käpipuu taas lagedale ning tõi kaasa veel terve portsu omalaadseid tüüpe.

Lilled ja linnud ja puud ja seemned...

Kuna selgus, et kirjutatava jutu kangelased elavad metsas, oli autoritel vaja esmalt aru saada, mis need puud ja loomad ja linnud ja lilled ja seemned päriselt on. Sest just nemad on Käpipuu kõrval lastejutu peategelased.

Linnastunud lugejale võib see maailm olla kohati koguni võõras, ent kui sügavamalt järele mõelda, siis ikka oleks nagu natuke oma ka. Ja selles maailmas elavad, tegutsevad ja seikleavad tüübid on üpris meie moodi, ehkki nad väliselt mitte sugugi meile ei sarnane.

Juttu mahuvad plahvatused, nähtamatuks muutumised, pantvangidraama ja muu säärane, mis seikluslugudes kajastust leiab.

Käpipuu vennaskond asutatakse võitluseks metsavaraste vastu.

"Kogu inimeste elu on metsaga seotud, kõik me oleme metsaelanikkude järeltulijad. Ja nüüd nad raiuvad ja varastavad ega mõtle üldse, mida nad sellega korda saavad," ütleb üks tegelastest, professor Habepea.

Vennaskonnatäis omalaadseid tüüpe

Siinkohal on aeg ära nimetada ka teised olulisemad tegelased, sest üks oleme lugejat juba küllalt intrigeerinud nende ümbernurga mainimisega.

Kõigepealt ehk nende päritolust. Mõned aastad tagasi, kui kaheksa-aastane Kevin Saaremäe teatas, et tal on keldris päris oma sõber Koll ja üheksane Karl Robert Saaremäe tegi juttu luulehingega pahurast tüübist, kelle nimeks sai hiljem Külming, ei osanud kumbki meist arvata, et need tegelased kauemaks elama jäävad.

Seoses Käpipuuga meenusid nad taas. Kui mingil hetkel tuli neist juttu kunstnik Vadkaga (Vadim Fomitšev), teatas ta nagu muuseas, et temal on ka paar sellist iseäralikku tegelast. Ja samuti lapsepõlvest pärit. Veerev Munamees ja professor Habepea.

Nüüd lähemalt tegelastest. Esmalt tooksime välja tüübi, kes on valge ja ümmargune ja "vahel kõnnib ja vahel veereb" ja kelle nimi on Veerev Munamees. Lühendatult Vemm. Tema ja Käpipuuga on algusest saati mestis professor Habepea, kes näeb välja nagu kõndiv ventilaator ja kes "teab igasuguseid asju".

Neile oponentidele kõige suhtes skeptiline ning alatasa virisev Külming. Et keegi peab ka korra majja lööma, selle eest seisab hea röövel Rull. Ta on küll röövel, ent – pandagu tähele! – ta on maheröövel. Ja muidugi ei saa unusta-

da Käpipuu väikest öde, istikut, kelle nimi on Käpik.

Päris oma Karlsson

Igal juhul on pea kõik tegelaskujud pärit kellegi lapsepõlvest, kunstlikult välja mõeldud pole neist keegi.

Me nimelt usume, et ligilähedaselt säärased tüübid eksisteerivad meie kõigi minevikus. Iseasi, kas me neid mäletame. Mis veel kurvem – kas me tahame neid mäletada. Ega siis ainult Väikevennal polnud oma Karlsson või Anul oma Sipsik.

Üldiselt tahame raamatuga äratada üles killukese meie endi lapsepõlvest.

Ja tahame tekitada huvi meid ümbritseva looduse vastu, nii pretensioonikas, kui see soov ka ei paistaks. Meie jaoks oli just see valdkond väga põnev ja sooviksime meelsasti säärast kogemust ka teistele.

Ega rohkemat sisu kohta teada saagi anda, sest mis huvi on siis veel raamatut lugeda. Vast ainult niipalju, et suurepärase töö on teinud kunstnik Vadim Fomitšev, kes kõigile tegelastele visuaalse kuju andis. Tema hoolet on kogu asjade kulgu varustatud suurepärase illustratsioonidega.

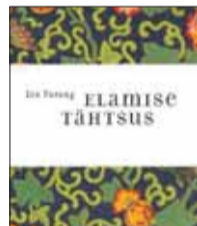

Käpipuu vennaskond
Üllar Saaremäe
Rünno Saaremäe
Joonistanud
Vadim Fomitšev
216 lk, kõva köide
neljavärvitrükk

ilmunud

Floora
Aialillede illustreeritud ajalugu
Brent Elliott
Tõlkinud
Evi Siibak
336 lk
kõva köide

Elamise tähtsus
Lin Yutang
Tõlkinud
Mall Põial
Kujundanud
Angelika Schneider
463 lk
kõva köide

Elu Mississippil
Mark Twain
Inglise keelest tõlkinud
Lauri Pilter
472 lk
kõva köide
"Punane raamat"

Veidrate teadmiste leksikon

Edetabelite raamat

David Wallechinsky & Amy Wallace
Inglise keelest tõlkinud
Helen Urbanik
Kujundanud Irina Tammis
480 lk, pehme köide

Esimest korda ligi kolmkümmend aastat tagasi avaldatud "Edetabelite raamat" on tänaseks ilmunud lugematu arv kordustrukke kümnetes keeltes ja seda on müüdnud peaaegu kümme miljonit eksemplari.

Raamatu autorid on kirjanik Irving Wallace'i lapsed, olümpiaajaloolane David Wallechinsky ja tema öde Amy Wallace.

"Edetabelite raamat" koosneb kõikevõimalikest edetabelitest, millest mõned on klassikalised, näiteks nimekirja 10 inimesest, kelle järgi on nimetatud Maal kõige rohkem ruutkilomeetreid.

Samas on ka hulk humorikaid tekste, näiteks seitse vorstiga seotud sündmust ajaloo või nimekirja loomadest, kes on söönud inimesi (näiteks ka komodo varaan). Omaette nimekirjad on koostanud erinevate valdkondade prominendid, nii tutvustab Dizzy Gillespie oma kümme lemmikut džässartisti ja Michael Ondaatje parimaid raamatuid.

Siit leiab ka nimekirja kuulsatest ütlustest, mida on omistatud valedele inimestele. Näiteks ei pärine tsitaat "Kui ma kuulen sõna "kultuur"; haaran püssi järele" sugugi Hermann Göringilt, vaid selle autor on saksa näitekirjanik Hanns Johst.

Valdav osa infost on igapäevaseks eluks mälumängurlikult kasutu, kuid lugemismaterjalina lõbus. Nii leiab nende kaante vahelt ka näiteks 29 ülimalt imelikku kohtuasja, 10 suurt vaidlust olümpiamängudel, 28 kuulsat topist, 13 Eedeni aia võimalikku asukohta ja lood 14 filmitähest, kes armusid võtteplatsil.

Tauno Vahter

Imetäpsete ja kaunite botaaniliste joonistega rikkalikult illustreeritud raamat avab meile aialillede põneva ajaloo.

See ajalugu tugineb Briti Kuningliku Aiandusseltsi arhiivile ja hõlmab viit sajandit.

Raamatu autor Brent Elliott ise on Kuningliku Aiandusseltsi raamatukoguhoidja ja arhiiviar.

Tänapäeval peetakse seltsi Lindley raamatukogu üheks maailma parimaks aianduslikuks arhiiviks.

Kuninglik Aiandusselts (asutatud 1804) näitas eeskujutaimestikogujate saatmisel üle maailma, et leida uusi lilleliike.

"Aialillede illustreeritud ajaloo" saamegi nüüd lugeda, kuidas on näiteks Lõuna-Aafrikast pärit metsikust pelargoonist saanud meile tuntud kodukaunistaja või et esmakordselt kasutati lumikellukese nime 17. sajandil, enne seda oli meie kevadekuulutatava tuntud kui sibulkannike.

Raamatus on palju kauneid joonistusi tuntud ja tundmatust lilledest.

Lin Yutangi raamat "Elamise tähtsus" sai bestselleriks juba esmatrüki ilmumise ajal 1937. aastal ning viimase kuuekümmend aasta jooksul on sellest pidevalt tehtud kordustrukke. Raamat on tõhus ja humorikas vastumürk peadpööritava kiirusega areneva maailma pingetele. Samas on see ka huvitav sissevaade hiina elustiili.

Autor soovib tasakaalustada jõudeelu ja tegutsemise, suhtuda ellu terve huumoriga ning mitte unustada, et alati leidub rumalaid, kes püüavad kõigest väest sekkuda, asjatada ja võimutseda, sellal kui targemad saavad rahus lihtsalt mõnusasti olla ja elada.

Raamat ilmus eesti keeles esimest korda 2002. aastal, uut väljaannet on oluliselt redigeeritud ja täiendatud.

Lin Yutang sündis 1895. aastal Hiinas Fujiani provintsis Xiamenis (Amoys) presbüteri kirikuõpetaja pojana. Kirjanik ja õpetlane elas Pariisis, USA-s, Singapuris, Taiwanil ning Hongkongis. Eestikeelse raamatu on toimetanud Märt Läänemets.

Kui Mark Twain oma lapsepõlve ja noorukiea radadele tagasi jõudis, oli uus ajastu Mississippil juba alanud. Uus ajastu, mille töid aina laienevad raudteevõrk, usin sillaehitus ja aina efektiivsem jõe süvendamine ning laevateena kasutamine.

See ei olnud enam see elu, mida kirjamees mäletas. Kohe niivõrd ei olnud, et tundus vajalik olevat kõik see endiste aegade sära ja jõelaevalootside hiilgeaeg täpselt ja peensusteni üles kirjutada.

Tulemuseks ongi "Elu Mississippil", killuke võimsa jõe romantilist ajalugu.

Need on Twaini mälestused oma noorpõlvest aurulaevadel, kogumik vaimukaid ja sageli anekdootlikke lugusid ning pildikesi jõeäärsest elust.

See on toormaterjal, mille põhjal autor kirjutas ühe oma kuulsamatest romaanidest – "Huckleberry Finni". Aga samas on see ka suurepärase dokument Ameerika jõudsa kasvu ajast ning liigutav mälestuspilt selle ajastu hiilgusest.

Detektiivide abiga igavusest lahti

Kolm värsket "Öölase" sarja raamatut toovad lugejani kolm erinevat autorit ja kolm erinevat maailma.

Nero Wolfe

Rex Stouti legendaarne detektiiv Nero Wolfe naudib ikka häid sööke, orhideekasvatust ning eelkõige privaatsust oma liivakivimajas, kust ta haruharva jalga välja tõstab.

Wolfe laseb roimajuhtumid endale koju kätte tuua ja kirtsutab nina veel pealegi, kui tema terava keele ning meelega abiline Archie Goodwin teda nende juhtumite kallal tõesti tööle sunnib.

Perry Mason

Erle Stanley Gardneri advokaadist kangelane Perry Mason aga ei taha kuidagi oma kabinetis püsida ja seadusetähte uurida, vaid kipub otse sündmuste keerisesse.

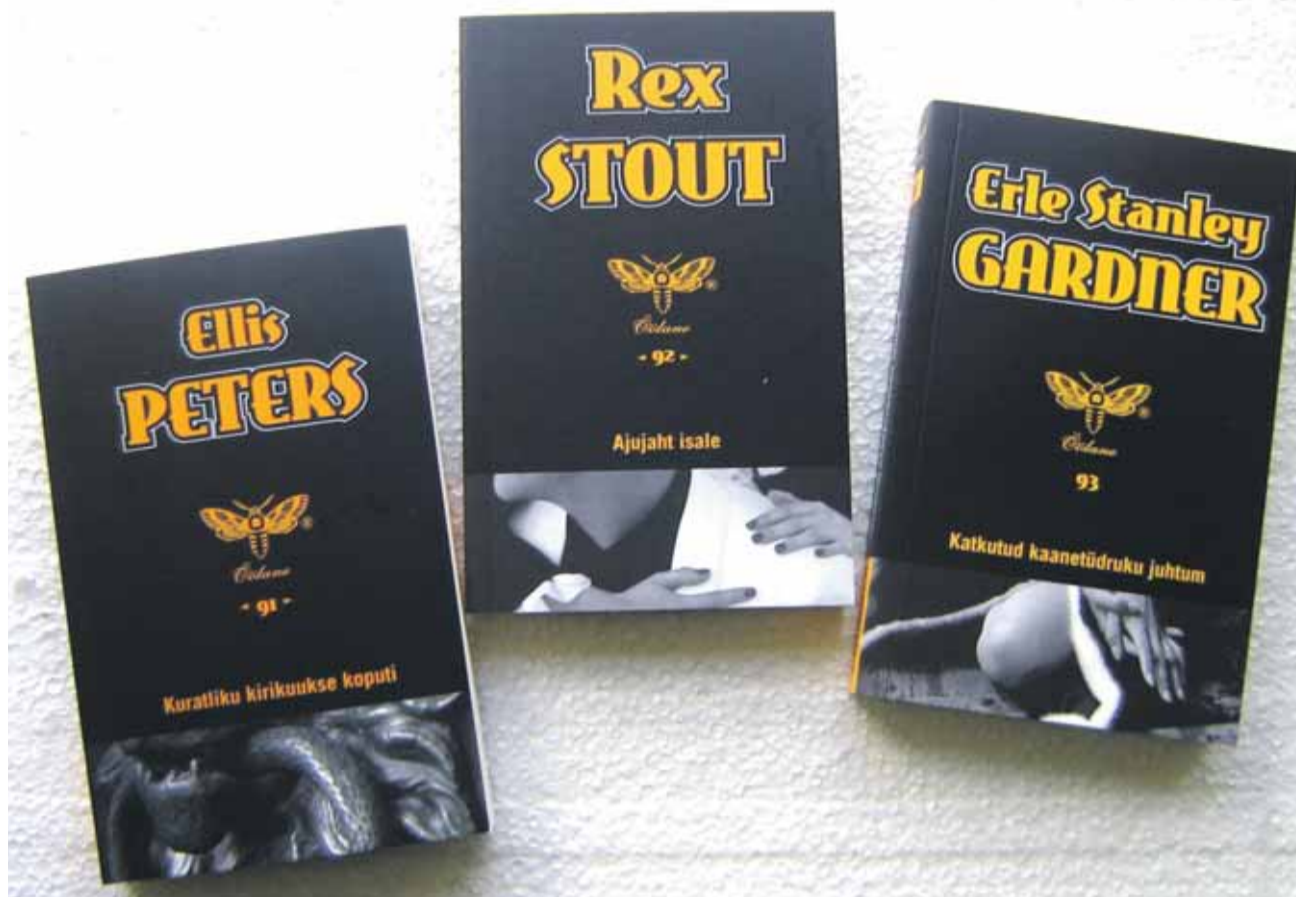
Mida segasem ja salapärasem on juhtum, mida suurem on risk, mida napimalt õnnestub ninapidi vedada nii kurikaelu kui ka traditsioonilisi seadusesilmi, seda õnnelikum on Mason.

Ning seda ärevamad on tema lahutamatud kaaslased.

Sekretär Della Street ja eradetektiiv Paul Drake ei saa Masoni kaelamurdvaid trikke jälgida mõnusasti tugitoolis raamatulehti keerates, vaid peavad need kaasa tegema.

Cadfael

Ellis Petersi Cadfael, munk keskaegselt

Kolm viimast "Öölase" sarja raamatut. Kõige uuem, "Surnud mehe väljalunastamine" jõuab müügile sel nädalal.

Inglismaalt, meenutab natuke mõlemat oma moodsama aja kolleegi. Ka tema edu saladus roimarite tabamisel on pigem terane kõrv, läbitungiv pilk ja mõnusa sooja kolde paistel mõtisklemine kui pöörased jõu- ja osavusnumbrid.

Kuid väärrika mungakuue ja vaguralt muheda olemise varjus on Cadfael

liski endise ristosõdija seiklusjanu ning reeglite rikkumise lusti.

Kaugel sellest, et kurja tegu heaks kiita, tunneb Cadfael ometi alati rõõmu võimalusest saada osa mõnest põnevast loost, mis harilikku argiellu vaheldust toob.

Rex Stouti "Ajujaht isale", Erle Stan-

ley Gardneri "Katkutatud kaanetüdruku juhtum" ja Ellis Petersi "Surnud mehe väljalunastamine" jutustavad sellest, kuidas nutikate detektiivide abiga saadakse kätte mõrvarid.

Lugeja aga saab nende detektiivide abiga tükiks ajaks jagu ka igavusest ja liigsest tõsidusest.

Katkendid raamatutest

Niisi otsustas mister Wolfe tund aega tagasi, et lihtsam on leida mõrvarit kui isa, järelikult isa ongi mõrvar.

Stout, "Ajujaht isale"

"Nojah," tähendas Della Street. "Kohtunik Erwood igatahes viskab su pihta kõik, mis talle parasjagu pihku satub, ja kraanikausi veel takkapihta." "Mina olen jälle kibe käsi eest ära põiklemises," vastas Mason.

Gardner, "Katkutatud kaanetüdruku juhtum"

"Ma tuln just praegu abti juurest," teatas asešerif, "ja laenasin sind temalt mõneks päevaks." "Ja kas ta laenas mu meelsasti välja?" küsis Cadfael huviga. Peters, "Surnud mehe väljalunastamine"

Ajujaht isale

Rex Stout

Inglise keelest tõlkinud

Pille Johanson

223 lk

pehme köide

Katkutatud kaanetüdruku juhtum

Erle Stanley Gardner

Tõlkinud Ervin Bernhardt

255 lk

pehme köide

EKSA

Valmimas on ÕS

1999. aastal ilmunud "Eesti keele sõnaraamat ÕS 1999" oli üle 20-aastase vahemiku järel esimene nüüdiskirjakeelt suunav ja selle uusimat sõnavara pakkuv sõnaraamat, mis jätkas 1918. aastal alustatud eesti õigekeelsussõnaraamatute traditsiooni. Sellest raamatust on nüüdseks ilmunud kolm trükki, alates teisest trükist on parandatud trükivead, kuid muus osas jäi sõnaraamat sisuliselt muutmata.

Tänapäeva kirjakeele suunava ja soovitava sõnaraamatuna vajab selle sisu aga pidevat uuendamist ning seetõttu alustasid Eesti Keele Instituudi keelekorraldajad juba varsti pärast ÕS 1999 ilmumist parandus- ja täiendusettepanekute kogumist. Sõnaraamatu üksikuid osi ja erialade termineid lasti kriitiliselt üle vaadata erialateadlastel jt. Keeleavalikkust kutsuti üles sõnaraamatu sisu kohta arvamust avaldama EKI keelenõuande veebilehe kaudu. Koostajad on kõigi ettepanekute eest tänulikud.

Uuendatud sõnaraamat ilmub 2006. aasta teisel poolel, juba praegu on huvilistel EKI veebilehe kaudu võimalik tutvuda selle mitteametliku tööversiooniga. Sõnaraamatu tähtsust rõhutab asjaolu, et valitsuses 1995. aasta 3. oktoobril vastu võetud "Eesti kirjakeele normi kehtestamise korra" kohaselt on ametlik kirjakeele norm häälduse, õigekirjutuse, sõnamoodustuse ja sõnamuutmise osas muu hulgas määratud ÕSi uusima väljaandega. Seega tuleb 2007. aasta riigieksamiteks valmistumisel aluseks võtta juba ÕS 2006 normingud.

Tänapäeva keelekasutaja satub tihti segadusse kõikvõimalike keeleabivahenditest, õpikute ja sõnaraamatutest, mis ametlike keelenormingute ümberjutustajatenä vahel annavad eksitavaid tõlgendusi ja vigaseid näiteid. Kriitilisele kasutajale võib neistki kasu olla, aga tasub mees pidada, et nende normingute allikateks on Emakeele Seltsi keeletoimkonna otsused, normatiivsed grammatikad ja ÕS.

Eesti Keele Sihtasutus annab välja väärtkirjandust

Eesti Keele Sihtasutus (EKSA) rajati 1993. aastal, et kirjastamise kaudu edendada eesti keelt ja kultuuri. Täna on EKSA andnud välja ligi nelisada raamatut, millest suurema osa moodustavad keeleteaduslikud uurimused, sõnaraamatud ja kultuuriloo võtmetekstide uustrükkid. Samuti on EKSA-st kujunenud üks juhtivaid algupärase eesti kirjanduse publitseerijaid ning tõlkeluule ja maailmakirjanduse kirjastaja.

Kuna EKSA on sihtasutus, mille eesmärk ei ole kasumi teenimine, siis üritab kirjastus teha panust peamiselt ilmuva sisulisele kvaliteedile.

EKSA märgi all on oma raamatuid avaldanud suur osa eesti proosa tippautorid, nagu Jaan Kross, Jaan Kruusvall, Toomas Vint, Toomas Raudam, Ülo Mattheus, Tõnu Õnnepalu, Andrus Kivirähk jt. Jaan Krossi mälestuste kõrval on EKSA jätkanud klassiku kogutud teoste väljaandmist, mis käesoleval aastal jõuavad üheksateistkümnenda, reisikirju sisaldava köiteni. 2005. aastal ilmusid samas sarjas Krossi näidendid ja luule.

Viimasel ajal ilmunud suurte luuleraamatute seas vääriksid märkimist ka Tõnu Õnnepalu "Enne heinaaega ja hiljem" ning Harri Asi "Kogutud luuletused".

Ainulaadne koht eesti nüüdsel kirjastamismaastikul on EKSA-l kui tõlkeluule kirjastajal, mis algas Tõnu Õnnepalu tõlgitud Baudelaire'i "Kurja õitega" (2000) ja Ilmar Laabani tõlkevalikuga "Magneetiline jõgi" (2001). Kakskeelsete kordustrükkidena on ilmunud Shakespeare'i "Poeemid, sonetid ja muud luuletused" Harald Rajametsa tõlkes ja Béranger' "Laulud" Jaan Krossi tõlkes.

Kultuurkapitali tõlkeauhinna pälvil 2004. aastal ilmunud Harald Rajametsa luuletõlgete antoloogia "Pegasos ja peegel", mis sisaldab itaalia, inglise, ukraina jt maade luulet läbi seitsme sajandi ja kujutab endast eestikeelse värsikultuuri üht tippsaavutust. Avangardsemat luulet ja eksperimentaalsemat tõlkimisviisi esindab Hasso Krulli toimetatav sari "Ninniku raamatukogu", mis avaldab kaasaegsete autorite luulet. Sarjas on ilmunud Lev Rubinsteini, Margaret Atwoodi, Claes Anderssoni,

Andrea Zanzotto ja Kauksi Ülle raamatud, tõlkijateks Aare Pilv, Ene-Reet Soovik, Mati Sirkel, Maarja Kangro ja Kirsti Oidekivi.

Tõlkekirjandusest on EKSA avaldanud ka mõtteaduslikke teoseid (Halevi "Kuzari", Luzzatto "Õigete teerada", Pojmani "Eetika"), aga ka moodsa romaanikunsti tähtseid, nagu Marcel Prousti "Taasleitud aeg" (Tõnu Õnnepalu tõlkes) ja peatselt ilmuv Robert Musili monumentaalne "Omadusteta mees" (Mati Sirkli tõlkes).

Kuigi EKSA kuulub pigem keskmiste või väiksemate kirjastuste hulka, on EKSA märgi all ilmunud teosed juba mitu aastat olnud silmapaistval kohal preemiatega pärjatud raamatute seas, auhinnanominentide nimekirjades, rääkimata arvustusrubriikidest kultuuriajakirjanduses.

